AI. O. TEODOREANU

VERSURI, PROZĂ, EPIGRAME

Al. O. Teodoreanu
(Păstorel)

VERSURI, PROZĂ, EPIGRAME...

De la lume adunate
Și-napoi la lume date

Antologie de texte alese și editate de hunyade, 2014.

VERSURI

Alchimistul

Memoriei eruditului seigneur d'Astarac, întemeietor și incendiator al astaracienei „Regina bibliotecilor”, protector și colaborator al doctului abate Jérôme Coignard și al devotatului său elev Jacques Tournebroche.

Am căutat metalul rar,
În eprubete și retorte,
Și in lumini de chilimbar
Pândeam a elfilor cohorte.

Când focul viu de policandre
Ilumina solar castelul,
În diafane salamandre
Femeii i-am găsit modelul.

Prin mine, focul va să piardă
Planeta voastră rea si lașă,
Căci vreau, cu lupa-mi uriașă,
S-aprind pământul tot să ardă.

Arbiter elegantiarum

Petronius din lectică coboară,
În purpură cu ciucuri auriți.
E cel mai strălucit dintre Quiriți,

Din câți văzuse Roma quiritară.

Un murmur lung prin forum se strecoară.
Și-n toate-răsfățatul de zeiți,
Urmat de curtea lui de sateliți,
Spre templu suie cea din urmă scară.

Dar iată-un cerșetor schilod, din plebe,
O rugă prinde tremurând să-njghebe.
Petronius îi vâră-n piept cuțitul.

Pompeia, mângâindu-și mult iubitul,
Își potrivește salba de la gât:
— „De ce l-ai omorât?”
— „Era urât!”

Broaștele

În plopul meu își pune cuibul luna,
Din care iese noaptea ca un corb.
Și stele-i cad din aripi, dar le sorb
Prin iazuri broaște, una câte una.

Căci broaștele înghit bucăți de noapte
Și sar din mâl în iaz rotind inele
Și se lungesc pe burta lor de lapte
În care se topesc atâtea stele.

Iar când, trezit de-al lor vacarm barbar,
Se-ncruntă, roș de somn, truditul soare,
Cu ochi holbați, pe foi de nenufar
Rămân încremenite-de stupoare.

Ca totdeauna

Razele lunii,
Molcom căzând,
Apele mării adânci nu turbură.
Sufletul meu
A șoptit:
Te iubesc.

Dar șoaptele sufletului,
Molcom căzând,
Apele adâncii tăceri nu turbură.

Atunci
Prin întomnare,
Ai plecat,
Lăsându-mi sufletul gol,
Ca toamna,
Atotveștejitoare.
Când te-ai desprins de mine,
Am rămas
Ca un copac,
Din care cea din urmă frunză
Au luat-o
Vântul,
Toamna,
Vremea...
Mi-am dojenit sufletul
Că nu m-a lăsat să-ți vorbesc...

Ai revenit,
Ca un ecou, mult prea îndepărtat,
Al acelei îndepărtate nopți

Buzele mele au spus:
Te iubesc. De-atunci,
N-ai mai plecat.
Mi-am dojenit sufletul,
Că nu m-a lăsat să tac.
Și-am plâns, - prea târziu.

Cântec inutil

Te-ai ivit podoabă
Peste vis, iris.
Inima e roabă
Negrului plictis.

Cu desenul pur,
Te-ai topit în fum.
Floare de azur,
Unde ești acum?

S-a aprins în schimb,
Luminând mereu,
Ca să-ți fie nimb,
Gândul, curcubeu.

Suflet amărât,
N-o mai căuta!

Viața nu-i decât
Amintirea ta!

Cântece de ospiciu

I

Vecinul meu era bolnav,
Bolnav de mult și foarte grav.

Toți spun că l-au luat de-aici
Și că prin parc l-au dus pe dric;
- Dar asta nu-i adevărat -
Eu știu c-avea în el furnici,
Ce-au ieșit noaptea prin buric
Și l-au mâncat.

II

În lumânări sunt stafii albe,
- O spun, dar nimenea nu crede -
În lumânări sunt stafii albe,
-Le văd și nimeni nu le vede-

De stafii nu mă tem deloc!
Eu râd când ies din lumânare;
În perini am guzgani de foc
Și ei le mușcă de picioare.
Și astă noapte au jucat,
(Tavanul se cutremura)
Și astă noapte au jucat,
Iar lumânarea fluiera,
Ca un flaut blestemat.

III

Tralalali, tralalala,
Am mai ucis un gardian.
Tralalali, tralalala,
Acum sunt liber-castelan.

Tralalali, tralalala,
Aveam şi drept(sunt împărat).
Tralalali, tralalala,
I-am scos un ochi şi l-am mâncat.

Tralalali, tralalala
Cu-un lemn în ţeastă l-am izbit.
Tralalali, tralalala,
(El nici nu ştie că a murit).

Tralalali, tralalala,
M-am îmbrăcat în haina lui,
Tralalali, tralalala,
Şi haina mea o să i-o pui.

Tralalali, tralalala,
Nici doctorii acum nu ştiu,
Tralalali, tralalala,
Că eu sunt mort şi el e viu,
Tralalali.

IV

Aicea clipele se scurg,
(Ca veacuri clipele se scurg),
Aicea clipele se scurg,
Lăsând fosile pe meninge.
Şi-n faţa zilei ce se stinge

Cu focul tristului amurg,
Mă simt atât de zdruncinat
Văzând astrala agonie,
C-am luat un ac de pălărie
Și mi-am scos ochii.

P.S. Paznicul plecase să-mi aducă luna (Eu l-am trimis).

V

El s-a suit s-aducă luna,
Sus, sus, în turla de pe casă.
Dar ea râdea ca-ntotdeauna,
Ha! Ha! și tabla-i lunecoasă.

Oooo! Luna a căzut în lac.
În fund - și apa e adâncă.
S-a aruncat și el în lac.

- Acuma poate o mănâncă -

VI

Au scos din lac un paznic mort.
Râdeau nebunii-ca nebunii.
Și clopote trăgând de mort,
Vreo doi s-au spânzurat de funii.

L-au îmbrăcat apoi frumos,
Și popii rugăciuni îi spun.
Nu știe nimeni că-s Christos
Și-am să-l înviu - că era bun.

VII

Ceasornicul din cap, tic-tac
Auzi cum bate liniștit?
Ceasornicul din cap, tic-tac,
Scoate clipa ce-am trăit.

Ceasornicul din cap, tic-tac,
Auzi? din mers a-ncetinit.
Ceasornicul din cap, tic-tac,
A stat.

VIII

Acuma am murit.

Dimineață

Stelele clipesc - se sting.
Și pe-un nor ca un balaur,
Soarele, ca un paing,
Țese plasa lui de aur.

Cu aripile-nstelate
Noaptea, plină de fantasme,
Zboară-n zări îndepărtate,
Ca un fluture din basme.

Peste drum, măturătorii,
Care-alungă noaptea-n lături,

Urmăresc sosind cocorii,
Sprijinindu-se pe mături

Şi cu scripcile-n cutie,
Ghemuite subţioară,
Gârboviţi, prin colbărie,
Lăutarii se strecoară.

Iată şi patronul iese,
Somnoros şi indispus.
Scaunele dorm pe mese,
Cu picioarele în sus.

Un client a mai rămas,
Moţăind lângă-un sifon,
Care-i cântă-ncet, pe nas,
Ca părintele Ion.

Monopedul cerşetor
Stă, cu nasul ca un mac,
La ieşire,-ntr-un picior,
Să mai capete-un pitac.

Dar când prind în dimineaţă
A ţipa cocoşi isterici,
Răsăritul e-o paiaţă
Care joacă pe biserici.

Era

Era,
Aminte de-ți aduci,
O zi de toamnă, mohorâtă,
Cu nori de plumb, pe-un cer de tuci
Și pâclă - scrum trecut prin sâtă,
Pe-aleele de nuci.

Pe-un negru nour încrustat
Și soarele mai șters era.
Cu tonuri roz, de matostat,
În apa lacului muiat
Cu-ncetul se topea.

Și ne-am oprit lângă hamac,
La gura grotei de cleștar
Din dosul vechiului conac.
Privirea ta, ca un tâlhar,
În suflet îmi intra pe brânci.
Și eu, în ochii tăi adânci
Mă scufundam, să mă desfac,
Cum se desfac din munte stânci
Ce vin vuind din vârful lor
Și cad într-un prelung izvor,
În fundul apelor adânci.

Galben

O frunză uitată de toamnă
Acopere-n ape o stea,
Și luna, a toamnelor Doamnă,
Împrăștie aur pe ea.

O frunză, atâta ne lasă,
Când trece foșnind prin porumb,
A pâclelor rece Crăiasă
În drumu-i spre zarea de plumb.

Vin zvonuri încete, încet,
Că nu știi de sînt sau nu sînt;
Departe, departe-n brădet
Octombrie cântă din vînt.

De ce a venit să s-ascunză
O lacrimă sub pleoape?
Iubirea noastră e-o frunză
Ce-acopere stele pe ape.

Indiscreții

Vântule,
Ce-aduci cu tine
O mireasmă de sulfină,
De departe vii, știu bine.
Te-ai oprit la ea-n grădină?

Printre straturi de pansele,
De gherghină
Și lalele,
O glicină
De lumină.
Ai văzut-o, - nu-i așa?
Nu e, vântule, glicină,
Era ea!

Ea nu știe că-o iubesc,
Că e mică
Și mi-e frică
Să-i vorbesc.

Vântule, bătrân hoinar,
Dacă ai aflat odată
Că nu-i floare, că e fată,
Nu-i așa că te-ntorci iar?

I-aș vorbi, dar – vezi – nu pot!
Fii tu, vântule, de treabă,
Pleacă, vânt, la ea în grabă,
Rogu-te
Și spune-i tot,
Vântule!

Întomnare

Înstelarea-n lac răsfrântă, printre foi de nenufar,
A făcut din lac poiană, din luceferi licurici,

O poiană colbăită de ninsori de chihlimbar,
Printre care stropi de aur joacă lucitori și mici.

Pe când noaptea străvezie în tăcere se-nvestmântă,
Broaștele opresc o clipă tânguirea lor deșartă;
Iar pe apele vrăjite trece luna ca o sfântă,
Ofilind întreg frunzișul cu surâsul ei de moartă.

Lied

Toamna a trecut
Peste parcul mut.
Tainicule dor,
În zadar te-alint!
Trandafirii mor,
Visurile mint.

Toamna fuge-acum,
Învelită-n fum.
Unde-i, de argint,
Glasul ei sonor?
Trandafirii mint,
Visurile mor.

Toamna mi te ia,
Vis stingher, cu ea.
Lacrimă de dor,
Strop de mărgărint,
Trandafirii mor,
Visurile mint.

Madrigal

Pe visurile-mi - roşii trandafiri -
Albastru flutur te-ai lăsat alene,
Ţi-ai lipit aripile subţiri
Şi, cu polenu-n finele antene,

Te-ai dus să cauţi poate-o floare nouă,
Zburând, albastru, în albastrul firii...
Te uiţi la trandafirii plini de rouă
Şi nici nu ştii că plâng şi trandafirii.

Nemurirea

Mormintele ne-aşteaptă cu gurile căscate.
Şi mergem toţi spre ele, pe-un drum sau pe alt drum,
Cum merg hipnotizate gazelele de fum,
Spre şerpi cu solzi de aur şi ochi de nestimate.

Iubire, ură: viaţă. Lumini de chihlimbar
Iar spintecă văzduhul, pornind din roi de stele,
Ce, prăbuşite-n beznă, or fi ducând cu ele
O altă lume – netrebnic furnicar!

Îşi mistuie şi sorii fierbintea lor plămadă
Şi-ngheaţă (asta-i moartea?). Noi ridicăm statui,

Ca bronzul să arate, în veci de veci (dar cui?),
Că asta-i nemurirea, în haină de paradă.

Și nici gândim că-n haos își va găsi-mplinirea
Pământul, când prin spații va trece rotocol.
Va fi-nsemnând o clipă și el o dungă-n gol,
Și va muri cu viața atunci și Nemurirea.

Octombrie

Ca pe-o icoană binefăcătoare
În mine chipul tău îl țin închis,
Și visurile – floare de cais –
Își cern în juru-i molcoma ninsoare.

În prag când mi te-arăți, din lumi de vis
Mă smulg, să-ți cad cucernic la picioare;
Și-s fulg atunci ce se topește-n soare,
Sub ochii tăi, de calzi și dragi ce mi-s.

Dar când de mine te desprinzi și pleci
Cu pași mărunți pe-ngustele poteci,
Și când pe frunze moarte calci cu frică,

În crepusculul toamnei fumuriu
Rămân de gânduri gol: un cuib pustiu,
Lăsat de cea din urmă rândunică.

Spovedanie[1]

Cântat-am vinul și-l băui pre el,
Și-așa, precum din flori slăvitul soare,
Cules-am toată roua din pahare,
Voios ca cel din urmă menestrel.

Am păstorit în viață vinuri rare
(De-aceea îmi și zice Păstorel)
Și de la Grasă pân' la Ottonel,
Le-am prețuit, pe rând, pe fiecare.

Statuia

Nimic nu vrea ființa ta să-mi spuie:
Nici rău, nici bun, nici dulce, nici amar.
Și ochii tăi de mica neagră par,
Împodobind orbite de statuie.

Privirea mea spre tine trist se suie,
Ca soarele pe-un gol ținut polar,
Să-nghețe printre vârfuri de ghețar,
În raze-nfipt ca-n propriile-i cuie.

Tu nici n-ai bănuit iubirea mea,
Deși dorința-n mine clocotea,

[1] din *Caiet* (1938).

Cum clocotesc căderile de ape.

Și sufletu-mi, pe recea-ți nesimțire,
Îmi pare un nebun ce, în neștire,
Izbește într-o orgă fără clape.

Ca totdeauna

Ca pe-o icoană binefăcătoare
În mine chipul tău îl țin închis;
Și visurile-mi - floare de cais –
Își cern în juru-i alba lor ninsoare

În prag când mi te-arăți, din lumi de vis
Mă smulg să-ți cad cucernic la picioare.
Și-s fulg atunci ce se topește-n soare
Sub ochii tăi, de calzi și dragi ce mi-s.

Dar când de mine te desprinzi și pleci
Cu pași mărunți pe-ngustele poteci
Și când pe frunze moarte calci cu frică

În crepusculul toamnei, fumuriu,
Rămân de gânduri gol: un cuib pustiu
Lăsat de cea din urmă rândunică.

Toamnă

Sunt ostenit de lene, de somn, de contemplare,
De viață, de iubire, de vis. Sunt ostenit.
Prin parcul meu de vise imens și veștejit,
Tu ai trecut ca toamna atotveștejitoare.

De viață, de iubire, de vis, sunt ostenit.
În helești eul verde, cu apele murdare,
Vezi pâlcurile repezi de păsări călătoare,
Trecând, ca umbra spaimei, c-un strigăt prelungit.

Prin parcul meu de vise imens și veștejit,
Nu mai zărești bazine ce înfloresc, bizare,
Ca stânjenei de sticlă, sub scânteieri lunare,
Trezite ca-n poveste de mersul tău vrăjit.

Tu ai trecut ca toamna atotveștejitoare.
Și-n nopțile cu brumă văd chipul tău iubit,
Alunecând – ca luna – de veghe-ngălbenit,
Prin noaptea fără viață și fără de hotare.

Sunt ostenit de lene, de somn, de contemplare.

Vis

În urma ta... pe uliți vechi... mă strecuram...
Plecau cocori... în zări de fum... se întomna...
Pășeam încet... pășeam sfios... în urma ta...

Când ai intrat... să mi te-arăți... zâmbind la geam...

Treceau drumeți... treceau grăbiți... era târziu...
Iar prin ogrăzi... țipau stejari... sub ferestrău...
Eu am rămas... înmărmurit... sub geamul tău...
S-a-ntunecat... și s-a făcut... pustiu... pustiu...

Pe urmă luna... frunze moarte... surd tumult...
Și chipul tău... în discul ei... s-a oglindit...
Mi-ai aruncat... un trandafir... îngălbenit...
Atât a fost... atâta tot... demult... demult...

Răboj moldovenesc

Creștinității stâlp și țării scut
Așa a fost Maria Să Ștefan
Și-așa-n veci, în hrisovul moldovean
Pios, hartofilaxul l-au trecut.

Întunecat - puhoiul musulman
Din triumfala-i cale abătut,
A sângerat și-n Dunăre și-n Prut
Pălit de neînvinsul buzdugan.

Ni se smerește cugetul și slova
Când însemnăm aici pentru Moldova,
Să știe toți acum și-ntotdeauna,

Spre-a fi în veci nepieritoare slava
Când se-ncingea Măria Sa-n Suceava
Se-ntunecă pe Bosfor semilună...

Epigraf

Moto: „Pe lespedea Daciei”

Popor viteaz ai înfruntat urgia
Cu capul sus și paloșul în mână
Prin veacuri fapta ta va să rămână
Pilduitoare cum i-a fost solia.

Un nou popor urma să se refacă
Din sângele ce-a curs din vechea rană,
În marea clipă cinci pe stânca dacă
A poposit o acvilă romană.

Iubirea mea

Privirea ta e recea ghilotină
Ce-și lasă c-o superbă nepăsare
Tăișul lamei sale sclipitoare
Pe sufletele care i se-nchină.

Privirea ta e cupă de morfină
Când sub melancolii crepusculare
Topită-n boabe de mărgăritare
Își picură tristețea ei divină.

Un cer pe înserat și-a pus seninul
În ochii tăi, de-a pururi să le dea
Stăpân pe-albastra lor splendoare «spleen-ul»

Și-n apa lor cu profunzimi de mare
Va plânge veșnic trista-i melopee
Iubirea mea - ca un apus de soare.

(Publicată în *Capitala politică și literară*, an I, nr. 11, 10 iunie, 1916)

[Ofițer artilerist]

Vă pot spune, dragi băieți,
Că m-am oțelit cu tunul,
Că tot timpul rod pesmeți
Că mă războiesc cu unul,
Că-s mai combativ ca Jaques
Când comand tunarii mei,
Că fumez cât patru bei...

[Scrisoare de pe front...]

S-au împlinit doi ani de zile
(Ba e al treilea în prag)
De când am stat mereu sub steag
Sub praf, sub ploi și proiectile.

Sub bombe ce cădeau de sus
Că tresăream și noaptea-n vis,
Crezând că sfinții s-ar fi pus
Să joace-n straniu „*law-tennis*".

Și lasă mingile să cadă
Incandescente curcubee
Ce cîntă-n negrele tranșee

Sinistră morții serenadă.

Și sub pământ cât timp am stat
Acolo-n adâncime
N-am plâns și nici n-am tremurat
Am fost «la înălțime».

Ba cred că m-am și ilustrat
În luptele ce-am dus cu hunul:
Ca probă, nu-s nici decorat
Și n-am predat nici tunul...

[Jalbă]

Trebile aici nu merg
De când vine domni poeți
(Niște oarecare fleți)
Care scrie pe pereți,
Ei să facă, eu să șterg.

Moș Neculai

Profilaxie

Un gând tâmpit, o faptă idioată
O poezie scrisă, cu piciorul
Un pițigoi ce face pe cocorul,
O babă știrbă cu sfieli de fată,

Un bâlbâit făcând pe oratorul
Și-un eunuc ce vrea să fie tată,
Făcând să râdă omenirea toată,
De când e lumea, a stârnit humorul...

Ridicolul e fără de hotare
Și nerozia tot atât de mare
Mai mare chiar și decât România.

Deci «Flit»-ul ironiei de-l împroști
Desigur, n-ai să nimicești prostia
Dar, cât de cât, mai scazi ceva din proști.

Final

De amintiri mi-e gândul plin,
Ca plopul plin de ciori,
Când nouri trec și nouri vin,
De fum, pe lacul de rubin
Șovăitori.

S-a dus și toamna cu lumini
De verde mort și aur viu,
În păr cu strugurii purini,
Lăsând în mine și-n grădini
Pustiu.

De-acum și lacul va-ngheța
Când cea din urmă frunză va
Cădea din ramuri pâlpâind,
Ca tu să simți în urma ta
Tăcerea-ntinsă ca o nea

Și ciorile jelind.

În sanatoriu

Bolnavi cu privirea buimacă.
Se strecor prin lungi coridoare,
Tușesc, spre pământ se apleacă
Și scuipă apusuri de soare.

Crăciun blajin

Sub albastrul siniliu,
Blânda toamnă din ăst an
S-a retras în Cișmigiu
Așteptând un Luchian.

Un copil suflând în trișcă
Și mai alb decât halvița
Pare-n haina lui de frișcă
O pastișă de Tonitza.

Coincidențe

În timp ce soarele aici apune,
Lăsând convoiul mândrelor călește,
Sub palmieri umbroși, pe-albastre dune,
Cu-aceleași bune raze încălzește

Un negru trib, urlând de nerăbdare

Sub cerul transparent de ametist,
Pe când, vârât pe foc într-o frigare,
Se-nvârte-un blond englez excursionist.

(în *Hiena*, 20 aprilie 1919)

Se-nchină pustnicul

Păcătuim, fecioară prea curată,
Prin faptă, gând, prin grai. Păcătuim
De când ne naștem până când murim
E-un lung păcat viața noastră toată.

Doar prin durerea binecuvântată
Greșeala, strămoșească ispășim
Și inimile noastre-s țintirim
Din care ies strigoi de altădată.

1700

Certatu-l-au cu moarte pre logofăt. Apoi
I-au ridicat coconii și i-au trimis surghiun.
Astfel în Hronic scrie și-așa bătrânii spun
Din leatul una mie șapte sute doi.

Dar voievodul ager și iute la mânie,
Scârbavnicei iscoade cum i-au fost dat de rost
L-au prăvălit în țarnă din proasta lui trufie
Și stânsu-i-au și neamul, de parcă nici n-au fost.

Ilie Postelnicul către Maria Sa

Ne-nchinăm cu glas sfielnic
Doamne și sărut pulpana,
Eu, Ilie Vel Postelnic
Ot Țibana.

Știre dăm, cu multă jale,
Cruntă și înfricoșată
Slugă a Măriei Tale
Prea plecată.

Parodie neoriginală

Dacă strada Cuza Vodă
Îmi tocește ghetele
E că damele la modă
Mi-s mai dragi ca fetele.

Când cu patimă fierbinte
Le desfac agrafele
E c-am colindat nainte
Cinematografele.

Mița când la geam își scoate
Mijlocul ca trestia
Dracului le dau pe toate
(Se complică chestia).

Fiindcă Mița, Mița numai
Știe să-mi ia mințile

Și cu pieptul ei ca spuma
Mi-a trezit dorințele.

[Întunecos spital și rece]

„Întunecos spital și rece.
Și vremea trece-ncet. Nu trece.
O! o ! o! cine zbiară ca barbarii?
Ce fericiți sunt marinarii!

Să sari pe geam, să fugi de toți,
Ca-n mare-n aer să înoți.

Să-noți pe cer rotund inele
Și să le zvârli în cap cu stele.

Să uiți de viața lor bolnavă
Ușor să luneci, ca o navă.

Pe fluvii interplanetare
Și să te-afunzi adânc, în soare.
.....
Întunecos spital și rece
Vremea trece-ncet. Nu trece.

O, fericiți sunt marinarii.

Scrisoare

Și-n clipa asta, poete, cu ochi pierduți în zarea
Ce-n noaptea străvezie mărește depărtarea
Care-mi desparte visul de geamul tău deschis.

Privind aceeași boltă, trăind același vis
Pe la fereastra noastră văzut-ai și tu steaua
Pe care o jelește în turlă cucuveaua.

[Garofiței]

Bate vânt de primăvară
Bate vânt.
Țolu-i cânt în astă seară
Totu-i cânt.
Cântă-n crâng privighetoarea
Cântă-n crâng
Plâng izvoarele și zarea
Toate plâng.
Râde după deal crai-noul
Râde hâd.
Râde valea și ecoul
Toate râd.
Un iris a dat în floare
Un iris
Parcă-i vis și crâng și floare
Totu-i vis.

Preciziuni

S-a rezolvat de mult afirmativ
Problemul vechi și arhicunoscut
Că totu-n lumea asta-i relativ
Și deci că relativu-i absolut.

Dar cazul este de neconceput
Te-ntrebi: Cum, oare, în definitiv
Afirmi că relativu-i absolut
Când recunoști că totu-i relativ?

De-aceea cred că nu e abuziv
Să spui ritos ce este știut:
Că totul e simili-relativ
Și ca atare quasi-absolut.

[Iar Bachus...]

Iar Bachus care-i pururi însetat
Măcar că zi și noapte bea cât șase
Prin vie umblă teleleu-Tănase
Și crede că nimic nu s-a schimbat.

Și nu-și dă seama, miticul zevzec
Că pân-la urmă va vedea pe dracul
Și că de mult s-a dus de-a berbeleacul
Întreg prestigiul romano-grec.

Se-nchină pusnicul

Păcătuim, fecioară prea curată,
Prin faptă, gând, prin grai. Păcătuim
De când ne naștem până când murim
E-un lung păcat viața noastră toată.

Doar prin durerea binecuvântată
Greșeala strămoșească ispășim
Și inimile noastre-s țintirim
Din care ies strigoi de altădată.

EPIGRAME

Din volumul STROFE CU PELIN DE MAI PENTRU/CONTRA IORGA NICOLAI... (1931)

Între genii

Credeai, maestre, că vei crește-n fală
Fiindcă eu am scris de mult Infernul
De scrii acum o piesă infernală?

Și Topîrceanu mi-a întors eternul
Pe dos, în parodiantele-i terține
Că râzi de ele, pân'te doare sternul.

Dar el a pus mai mult talent ca tine
Și, fără să consulte documente
A izbutit (ciudat!) să scrie bine.

(Publicat în Contimporanul, nr. 5, 1 iulie 1922)

Excepție

Fie Neamț, Chinez, Hindus,
Omul din maimuță vine,
Numai Iorga știm prea bine
Că se trage din Larouse.

Iorga ministru?

De la Tisa pân-la Nistru
Ce român n-a fost ministru?
Iorga!

Și-ncă din copilărie
Cine-a vrut mereu să fie?
Iorga!

Guvernul Iorga

Cazul nu-i așa sinistru,
Căci părosul demiurg
Doar pe scenă-i prim-ministru,
La consiliu-i dramaturg.

Prim-ministru

Ca să-și mai mărească fala
Față de europeni,
Iorga sare halandala,
Vrând să mute capitala
La Văleni.

Dilemă

L-a pus destinul lui stupid
Intr-o dilemă de infern:
Ori partid fără guvern.
Ori guvern fără partid!

Ghinion

Iorga nu-și mai află locul
Vreți să știți de ce-i așa?
S-a jucat prea mult cu focul
Și s-a fript cu ... Tzigara.

Festivități

Cu prilejul împlinirii a 60 de ani, marele nostru istoric a fost sărbătorit prin sute de banchete.

Voturile pot să-l lase
Fără ca un pic să-i pese.
Când nu este om de mase.
Iorga este om de mese!

Epitaf

Mitropolitului Miron Costin, prim ministru în timpul dictaturii regelui Carol al II

Aici zace-n groapa asta
Fostu-amant al doamnei Nasta,
A bisericii ocară
Și-a bugetului povară!

Răzbunare

Când partidele infame
In politică-ı doboară,
Imediat se simte-n țară
O inflație de drame!

[Dramaturgului]

Profitând de întâmplarea că Iorga a propus unui compozitor să pună pe muzică una din dramele sale pentru a o transforma în operă, autorul „strofelor cu pelin" nota:

Prin acest mijloc subtil
Domnul Iorga o să poată
Fără pic de gând ostil
S-o audă fluierată.

N-a scăpat ochiului „cronicarului-epigramist" nici insuccesul piesei Doamna lui Ieremia*, căzută de pe afiș:*

Fără să-i atingem morga,
Asta este comedia.
Gardul al, lui Ieremia
Oiștea lui domnul Iorga.

Nuanțe

Pe-a operelor sale creste

Scribe[2] pare un bărbat pitic
N. Iorga scrib mai mare este
Dar e-un Scribe mare cu *s* mic.

Oratorul

Frazele domnului Iorga sunt lungi.

Fraza asta nefirească
Pentru public e un bine,
Findcă, până s-o termine,
Poate sala s-o golească.

Ziaristul

Articolele domnului Iorga sunt scurte

Ca jurnalist de gen unic,
El scurt răspunde la-ntrebări:
Articolele-s cugetări
Și cugetările nimic.

* * *

Cu o actriță stând pe iarbă,

---

[2] *Augustin Eugène Scribe*, dramaturg și libretist francez, n. 24.12. 1791 la Paris – d. 20.02.1861.

Rămase Iorga fără glas,
Fiincă ea i-a râs în nas
Și el dorea să-i râdă-n barbă.

Fă-mă, Doamne

Fă-mă, Doamne, morcov, ceapă,
Fă-mă, Doamne, tot ce vrei,
Praz, dovleac, spanac, ardei...
Dar păzește-mă de apă!

Gentlemenul în schimb de politețe[3]

S-a fost ivit un curcubeu
Odată la Văleni pe creste
Și Iorga cum a prins de veste
A salutat pe Dumnezeu,
Arc de triumf convins că este,
Ivit pentru ilustru-i „Eu!”

Socoteală[4]

Vai! cerneala (o avere),
Care-o strică-n tragedii

---

[3] hexagramă.

[4] hexagramă.

Și în drame puerile,
Ar ajunge a fi bere,
Șapte nopți și șapte zile
Pentru șapte berării.

Dezastre

Când cimitiru-și umple morga,
Revine-același trist refren:
Când accidentele de tren,
Când piesele lui domnu' Iorga.

[Ordin portarilor]

Domnul profesor Iorga a dat ordin portarilor să nu primească la Minister nici o funcționară fardată:

Portarul face pe berbantul,
Având și el o mângâiere
Fiindcă o dată cu savantul
Veni și dânsul la putere.

Dilemă

L-a pus Destinul lui stupid
Într-o dilemă de infern:
Ori partid, fără guvern,
Ori guvern, fără partid.

La Voronoff...

La Voronoff, un cimpazeu
Zărind pe Iorga pe cărare
Și-a zis – „Ce bine că-i mai mare,
De-l ia pe el, poate scap eu.”

Poetul

Profund și vast ca un Atlantic
El nu se-ncurcă-n prozodie:
De cum a început să scrie,
A scris în chilometru antic.

Filosoful

În lume nici o faptă nouă,
Pe a progresului cărări:
Musca Țzețze face ouă,
Domnul Iorga cugetări.

Intervenționistul

În răsboiu-ntregitor,
Fugind de gloata interlopă,
Marele învățător
A fost mobilizat ca popă.

Moralistul

Domnul profesor Iorga s-a pronunțat, deocamdată, contra ștrandului.

Indignat pe-un veac năuc
Și pe cei ce se despoaie,
Domnul Iorga intră-n baie,
În manta de cauciuc.

Pedagogul

Domnul profesor Iorga ține cursuri la Școala de aviație.

Cu prelegeri i-a mâncat
Și va să-i mai mănânce încă,
Căci Iorga e încredințat
Că tot ce sboară se mănâncă.

Macro istoricul

Speriată lumea amuțește
Și fuge toată din salon.
Macro istoricul vorbește,
La microfon.

Istoricul

Astăzi știe orișicine
Chiar de nu-i un om prea cult,

Că Xenopol a scris bine
Pe când Iorga scrie mult.

Economistul

Publicul românesc se abține de la spectacolele la care se reprezintă piese de marele nostru istoric.

Ca să meargă treaba,
Fu inaugurată,
Intrarea degeaba,
Ieșirea cu plată.

„Mari realizări" ale istoricului Iorga

Dacă i-am da opera toată
La arhitecți și constructori,
Am avea și noi odată,
La București..., zgârie-nori.

Monumente

Iată fapte omenești
Ce sfidează orice vis:
Turnul Eiffel la Paris,
Domnul Iorga-n București.

Măsura prostiei...

În atmosferă electricitatea se măsoară cu ioni -
În omenire, prostia se măsoară cu Zăroni[5]...

Tașcă era un apropiat a lui Iorga în partid...

Fiindcă nu are orgoliu
Și politica-i o gașcă.
Domnul Iorga are Tașcă
Însă n-are portofoliu.

Guvern fără Tașcă

Între timp Iorga a fost desemnat pentru a alcătui guvernul, din componența căruia însă lipsea apropiatul său Tașcă...

Fiincă i-a venit orgoliu
Și-a intrat și el in gașcă.
Iorga are portofoliu
Însă nu mai are Tașcă.

[5] Romulus Zăroni (n. 18 aprilie 1906, Nădăștia de Sus - d. 25 octombrie 1962, București) a fost Ministrul agriculturii și domeniilor în Guvernul Petru Groza (1) (6 martie 1945 - 30 noiembrie 1946), după care Ministrul cooperației în Guvernul Petru Groza (2) (1 decembrie 1946 - 29 decembrie 1947) și Guvernul Petru Groza (3) (30 decembrie 1947 - 14 aprilie 1948).

Corespondență. „Și era Voevodul mic la stat.” Ureche

Am primit un plic
C-o nouă lucrare:
E Ștefan cel mic,
De Iorga cel mare.

C.F.R. - schiță umoristică al istoricului Nicolae Iorga

Când s-a fost pornit "Sarmală"
Ca un tren hodorogit,
Lumea sforăia în sală
Ca-n vagonul de dormit.

Marele Iorga

Nu pot să-mi alung
Jalnica-întrebare;
- Oare fiincă-i lung,
Domnul Iorga-i mare?

Pariu

Eu pot susține fără risc
De compromitere-n popor
Că domnul Iorga e un pisc,
Cum e Ceahlăul autor.

La moși

Hohotind se dau în lături
Sutele de curioşi,
Ca să treacă printre pături,
Cea mai mare dintre mături
Ce s-a fost văzut la Moşi.

Tenorul. La radio

N. Iorga-şi potriveşte glasul
Pe-un ton care credea că place.
Dar abonații: ce-are-aface,
Mai bine-i Niculescu-Basul!

IN VINO VERITAS

Primum bibere, deinde philosophari.[6]

[6] „Mai întâi să bem, apoi să filozofăm!". Păstorel parodiază cunoscuta maximă *Primum vivere, deide philosofare* („Mai întâi să trăim, apoi să filozofăm.").

Profesorului său de limba română ...

În clasa a V-a de liceu, profesorul de română (pe nume Fântânaru) le-a dat ca temă să scrie despre epigrame. Cum profesorul Fântânaru era un adept bahic al vinului de Cotnari, Păstorel a scris în teză doar atât:

Dacă apa din fântână
S-ar preface-n vin Cotnar,
Aș lăsa limba română
Și m-aș face Fântânar.

Când le-a adus tezele, Fântânaru, ajungând la teza lui Păstorel, profesorul la pedepsit admirativ, spunându-i:
„Măgarule! Ai unu la purtare și zece pentru epigramă".

Bătrânului Cotnar[7]

Bătrânului Cotnar nu-i sapă tronul
Vrun prinț de viță nobilă, ca el,
Vrun Cabernet, Pinot sau Ottonel,
Ci veneticul de pripas: sifonul!

Causas rerum

Află, bând paharul

---

[7] Din volumul *Antologia epigramei românești,* 2007.

Mic, dar venerabil,
Că nu-i vin Cotnarul,
E soare potabil.

(*Glasul patriei*,
an VII, nr. 26, 10 septembrie 1962)

La Cotnărașul...[8]

La Cotnărașul ce-a-nvechit
E-o cale-atât de lungă
Că zile cinci i-au trebuit
Fiat-ului s-ajungă

Deși pornit de mult la drum
Dar pe șosele proaste
Buchetul lui abia acum
Zâmbi narinei noastre

Cotnarul nostru de Maxut[9]
Încet la cap se suie
Era, pe când nu l-am băut,
Azi l-am băut si nu e.

Și astăzi, ca-n atâtea seri

---

[8] Impresii de la podgoria Cotnari convertite în această parodie inspirată din... *La Steaua*...

[9] Reședință (conac) construită în apropiere de Deleni de Constantin T. Ghika Deleni (1848-1910.)

Când pivnița-i adâncă,
Tăria vinului de ieri
Ne urmărește încă!

Să cred...

Să cred nu știu în care Dumnezeu
Și cui să mă închin nu am habar,
Dar am crezut și crede-voi mereu
În Artă, în Moldova și-n Cotnar.

Armistițiu

Ci lasă-ți ceartă și acordă-ți lira
Ca-n urmă, *sine studio et ira*
Să destupăm Cotnarul amintirii.
Și-n timp ce luna bate în ferestre
Vrăjiți de calmul și blândețea firii,
Să mai cântăm... și să ciocnim, maestre!

„Poeților moldoveni"

Voi, robi Cotnarului și slovei,
Goliți hanapul nepristan
Și beți cât nu vă prinde somnul,
Slăvind podgoria Moldovei,
Cotnarizată întru Domnul
Sub semnul marelui Ștefan.

(din *Un triumf al vinurilor noastre*, apărut în *Glasul patriei*,
an VIII, nr. 25, 1 septembrie 1963)

Un pahar de vin... premiat

Ce-ar fi pământul fără soare
Și bucătarul fără har
Literatura fără sare
Moldova fără de Cotnar?

Olimpicul și dulcele nectar
Te amărăște cu dulceața sa
Pelinu-n schimb, cu toate că-i amar
Îi îndulcește viața cui îl bea.

Elogii... vinului de Cotnari

* * *

Tu uiți când torni așa-n neștire
Cotnar burtosului șprițar,
Că numai omului subțire
Îi place Grasa... de Cotnar!

* * *

Cotnarul dacă nu-l iubești,
Ca tot ce-i moldovean din fire,
No, hai la Milcov cu grăbire
Și să ciocnim un Odobești.

Sau vrei să-l bei dintr-o sorbire?

* * *

Află, bând paharul
Mic, dar venerabil,
Că nu-i vin Cotnarul,
Ci soare potabil.

* * *

La curtea din Hârlău, în buza viei
Făcea Măria-sa popas, nu rar,
De-și mai uita de grijile domniei
Cu dumneaei «Fetească» de Cotnar.

* * *

„Vinu-i sec
Din strugur copt
Poți să-l pui la căpătâi,
Nu căta că-i zice opt,
Fiindcă e de mâna-ntâi”

* * *

După degustare
Iată am văzut
E bun de vânzare
Dar nu de băut.

Urare

Al podgorenilor ecou,
Eu fac din inimă urare
Ca azi să poată fiecare
Să bea vin vechi de Anul nou.

(din *Vin vechi de Anul nou*, apărut în *Glasul patriei*,
an IX, nr. 1, 1 ianuarie 1964)

Consolare

Două lucruri mai alină
Al meu chin și a mea boală:
Damigeana când e plină
Și femeia când e goală.

Reclamă

Îmi spunea un bețivan,
Rezemat contra perete:
„Fetele din Popa Nan[10]
E frumoase, dar nu-i fete!”

[10] Despre o zonă mai puțin decentă din București, cunoscută pentru ispitele sale.

Nu contrazice...

Nu contrazice voia sorții
Și nu sfida stihiile!
Așa fu scris: cei morți cu morții,
Iară cei vii cu... viile!

Nadă

E o mare desfătare
Să bei vin în crâșma sa!
Când și crâșmărița are
Cum s-ar zice ... „vinu-ncoa!”

Unul bea că-i băutor

Unul bea că-i băutor,
Altul bea că-i bestie,
Numai eu, că am umor,
Beau așa, de chestie.

Pentru subtilul...

Pentru subtilul amator
Care-și respectă al său gât,
E bună apa de izvor,
Dar ca uzaj extern. Atât!

Când mă duc

Când mă duc la șef,
Îl găsesc cu chef;
Când mă duc la chef,
Îl găsesc pe șef.

Domnilor cârciumari din țara mea

M-a ajuns amarul,
Apa și veninul:
Să vă fie anul
Cum v-o fi și vinul!

Și astăzi

Și astăzi, ca-n atâtea seri
Când pivnița-i adâncă,
Tăria vinului de ieri
Ne urmărește încă.

Unui antialcoolic

Oare nu-ți mai amintești,
Vorba din bătrâni lăsată?
Din beție te trezești,
Din prostie niciodată.

Aroma vinului

Aroma vinului trecut
Încet la cap se suie,
Era pe când nu s-a băut,
Azi l-am băut și nu e.

Laringologului

Când îmi spui: „Deschide gura!”
Și te uiți în ea cu farul,
Vrei să dregi cu picătura
Ce n-am dres eu cu paharul!

Spuneți și copiilor

Spuneți și copiilor,
(Culmea ironiilor):
Am pus cap beției
În Șoseaua Viilor!

Culmea ironiilor...

Epigramă scrisă când era internat în Dealul Filaretului, la un sanatoriu situat pe Șoseaua Viilor din București. Posibil să fi fost ultima lui epigramă, căci a murit după câteva zile:

Culmea ironiilor
Și râsul copiilor

Să pun punct beţiilor
Pe Şoseaua Viilor!

De Anul Nou

Maestre dragă, te salut!
Şi îţi doresc ca vechi expert,
Ani buni să ai măcar un sfert
Din câte sticle am băut!

Domnului profesor Al. R(osetti)

Foaie verde apă chioară
Nu se mâncă tot ce zboară,
Dar mă-ntreb şi eu aşa:
Tot ce curge să se bea?
P. S.
Apă beau şi n-aş mai bea!

Domnului Cezar P(etrescu)

Beau la apă ne-ncetat
Şi mă plimb cu ea aşa ...
Bine că nu-s om de stat
Că mă fotografia!

P.S. Apa trece, setea ba!

Domnului Raoul A.

Ce-ar fi, o, Doamne, dacă bunăoară
Ai vrea de noi să te milostivești?
Făcând să curgă apă caldă-n țară
Și-aicea numai vin de Nicorești?

Maestrului Br(ătescu) V(oinești)

Am dispărut ca printr-o trapă
Și semn de viață n-am mai dat.
Nu crede nimeni că beau apă...
Și, totuși, e adevărat!

* * *

Mai înainte de toate,
La mulți ani cu bucurie,
Sănătate și... beție.
Cum am zis așa să fie!

* * *

Invitat fiind la cramă
Am răspuns, ca bun creștin,
Printr-o scurtă telegramă:
„Vin!"

Popei Man

Popa Man e om cu cap,
Bere bea-n polobocel;
Doar nu-s capră, zice el,
Să mă mulțumesc c-un țap.

La restaurantul Uniunii Scriitorilor

Beau băieții harnici
De cu seară-n zori:
Unii sunt paharnici,
Alții turnători.

Alean

Suav, amurgu-și lasă rugina în pahare,
Miresmele grădinii în noi se răspândesc
S-a desfundat clondirul cu vin moldovenesc,
Mai toarnă, cârciumare, mai cântă, lăutare!

(în *Viața românească*, an XXX, nr. 1, 1938, p. 20)

Cât mai e pe lume vin

Cât mai e pe lume vin
Nu ne pierdem firea;
Banii n-aduc fericirea
Însă o susțin.

D-lui Osvald T(eodoreanu)

Apa asta e sărată
Și, de-o bei pe îndelete,
E periculoasă, tată,
Face sete!

Lui Osvald

Osvald a obosit
În sălile Palatului
Și-și caută odihna
În dormitorul Statului.

Lui Boilă

Argumente nu există
Și polemici nu se-ncap:
Când Boilă-i cap de listă
Lista este fără cap.

Dropia

Nu-i nici curcă,
Nici se-ncurcă
În revărsatul zorilor

În calea vânătorilor[11].

[Și pentru... Păstorel]

Ca un bun confrate bucătar,
În orice punct de țară ești,
Gustând, închină un pahar
Și pentru cel din București.

(din *Tribuna*, an XVI, nr. 31 și 32, 3 și 10 august 1972)

La Carlton...

La Carlton eu ca dintr-un vis
Lugubrei morți scăpat-am trenul
Însă aflai că m-a ucis
La Iași, Codreanu cu catrenul[12].

Dintr-o cronică despre cozonaci

Voi sunteți din neamul nostru?
Prăjitură de cârpaci!

---

[11] Parafrazarea catrenului: *De e curcă/ Ce se-ncurcă/ La revărsatul zorilor/ În calea vânătorilor?* din eseul *Pseudo-kinegheticos*, de Al. Odobescu.

[12] Vezi Gabriel Teodorescu, *Almanahul Vieții Românești*, 1983. Catrenul lui Mihai Codreanu „*incriminat*" de Păstorel: „*Când a pornit lugubrul zvon/ Cum că murit-ai la Carlton/ Mi-am zis atunci: - Cu-adevărat/ O fi el mort, însă mort de beat*".

I-e rușine gospodinei să vă spună cozonaci![13]

(din „Cozonacii” publicată în *Adevărul literar și artistic*,
an XII, nr. 645, 16 aprilie 1933)

Cozonacii lui Păstorel

Păstorel, la cozonaci,
A propus cincizeci de ouă.
De-aici protestări, chemări
La răspundere. Dar oare
N-ați văzut că e eroare?
Era vorba de... jumări.

O gospodină

Replici

I
Eroarea, doamna mea, nu-i nouă,
Dar când apuci pe-așa cărări
Și faci din cozonac jumări,
Faci și jumări fără de ouă.

II
Nu-i, doamnă nimenea de vină,
Însă nu am ce să vă fac:

---

[13] Parodie după versurile lui Mihai Eminescu din *Scrisoarea a III-a*: „*Voi sunteți urmașii Romei? Niște răi și niște fameni/ I-e rușine omenirii să vă zică vouă oameni!*”.

Dacă nu știi ce-i cozonac,
De ce semnezi: *o gospodină*?

III
Dar recunosc, de bună seamă,
Cum nu-s un gastronom de paie,
O gospodină-n epigramă
Și-o scriitoare la tigaie.

IV
Deci, doamnă, nu cedez un ou
Oricât ați fi de alarmată
Și vi se pare lucrul nou:
Rețeta mea-i adevărată.

Păstorel
(din *Adevărul literar și artistic*,
an XII, nr. 649, 14 mai 1933)

Un catren pentru... Continental

Atunci când va păși-n local
Clientul să se dumirească
Măcar că e *continental*
Bucătăria-i românească.

Lui Eugen Petit

La banchetul dat cu ocazia plecării din Iași a lui Eugen Petit, care a fost înaintat în grad din consilier la Curtea de Apel din Iași la Înalta Curte de Casație, în 1931, Păstorel a improvizat, bazat pe un calambur:

Nu e lucru de mirare
A muncit de s-a spetit
Ca s-ajungă-atât de mare
Rămânând, totuși... Petit.

Lui Victor Eftimiu

Eftimiu trubadur
Sperie Parnasul!
Cum zărește câte-un cur
I se scoală, ... nasul!

[Lui Tilică]

Cât mai e pe lume vin
Nu ne pierdem firea
Banii n-aduc fericirea
Însă o susțin.

Domnului Tilică I.

Dac-oi mai sta pe-aici puțin
Și de-o fi soarta să mă sape.
Să crezi că uit ce-i aia vin,
Da-n schimb, mă fac expert în ape!

Unei brunete

Eşti neagră ca cafeaua,
Dulce ca cacaua
Şi curvă ca cățeaua!

Unui curtezan gelos

Ca un seigneur din Evul Mediu
Ce incuia, plecand, centura.
Soţiei i-aplica cenzura,
Vecinei – starea de asediu!

Cincinatină

Ţi-aduci aminte, primăvară?
Era târziu şi-mi era vară!
Acuma-i timpurie toamnă ...
Nu e târziu, dar mi-este doamnă!

Unei femei bolnave de varici

Clientei doctorul i-a spus
Să steie c-un picior în sus.
Iar dansa – adevăr zic vouă!
Aşa le ţine pe-amândouă!

Nedreptate

Pentru Nenea Iancu

Cu greu îmi vine să aștern
Un adevăr ce nu-l suport
Ca tocmai tu să fii cel mort
Și Cațavencu cel etern.

Cuvinte pentru Eminescu[14]

Să-i fie somnul lin
Și codrul aproape
Să aibă somnul lin
Pe-ntinsele ape.

Autograf pe o carte

Ies, studentul care-i „praf".
Mi-a cerut autograf!
Eu îi dau un păhărel ...
Salutare! Păstorel.

Chiar când apă beau cât zece,
Și mă piș ca un păgân,
Totuși văd că apa trece.
... Și că pietrele rămân!

---

[14] Publicată în *Revista Fundațiilor Regale*, nr. 10, oct. 1934.

La restaurantul „La Dobrică”

I se dă (cum se zvonește)
Pământ celui ce-l muncește!
De ce oare nu s-ar da
Via celui ... care-o bea?!

O să intru în păcat

O să intru în păcat,
Sfinte Doamne, ține-mă!
Pentru vin nu am ficat,
Pentru apă... inimă!

Sfrijită ca o Sfântă Vineri

Sfrijită ca o Sfântă Vineri
Mi-a spus o babă: la români,
„Băbeasca” place mult la tineri,
Pe când „Fetească” la bătrâni.

Lui Costică Pillat[15]

Măi Costică, măi Costică,
Vinu-i bun, ocaua-i mică,

---

[15] calambur epigramatic.

Și-amândoi ne-am îmbătat,
Eu pi muchie, tu pi lat.

Aroma vinului

Aroma vinului trecut
Încet la cap se suie,
Era pe când nu s-a băut,
Azi l-am băut și nu e.

Geometrie bahică

Hrănit mai mult cu lapte și iaurt,
Un grec văzu cu mintea-i înțeleaptă
Că între două puncte, cel mai scurt
Din drumuri, cu putință, e o dreaptă.

Dar axiomul devenit banal
Și însușit de vremile-aceste
A fost atunci precum va fi și este
Valabil doar pe-un plan orizontal.

Și dacă vrei să tragi învățătură,
Un plan orizontal, când te gândești,
Constați că nu există în natură
Ci exclusiv în mințile grecești.

Iar când în loc de lapte, bei „Madera”,
Această socoteală te conturbă
Căci tu nu uiți că ai băut pe-o sfera

Pe care dreapta lui devine curbă.

Și-n cap cu dreapta grecului defunct
Până ce vreun înalt areopag
O va fi pus definitiv la punct
Pornești spre domiciliu în zigzag.

Drăgălașe păhărele

Parodie după „Somnoroase păsărele”, de Mihai Eminescu

Drăgălașe păhărele
Dinainte-mi să se pună
Să se toarne vin în ele,
Poftă bună!

Să golim toți în tăcere
Iar cuiva vin de nu-i place
Bea-atunci mai bine bere,
Bea în pace!

Cine-i ameţit prea tare
Pe sub mese să se culce
Și în zgomot de pahare,
Doarmă dulce!

Să nu fie vorbă lungă
Doară ştim ce scurtă-i viaţa
Să bem până să ne-ajungă,
Dimineaţa.

Odă sarmalei

Cum s-ar defini sarmaua?

Vis înaripat al verzei ce-l avu cât a durat
somnul lung metamorfozic în butoiul de murat...

Potpuriu de porc și vacă, simfonia tocăturii,
imn de laudă mâncării, înălțat în cerul gurii.

O cochetă care-și scaldă trupu-n sos și în smântână
și se-nfășoară în varză ca în valuri de cadână.

O abilă diplomată ce-a-ncheiat o strânsă ligă
c-o bardacă de vin roșu și-un ceaun de mămăligă.

Oponentă din principiu și un strașnic adversar
pentru tot ce e dietă sau regim alimentar.

Un buchet de mirodenii, o frivolă parfumată
ce te-mbie cu mirosuri de slănină afumată.

Locatara principală ține-n spațiu tolerate,
perle de piper picante, boabe de orez umflate.

O prozaică'nnăscută, cum s-o prinzi în prozodie
că de când e lumea, porcul n-a citit o poezie.

Un aducător de sete, de bei vinul cu ocaua.
Iată-n câteva cuvinte, cum s-ar defini ...sarmaua !!!

Curiozități

Cu pârdalnica ei fire,
Grasa-i ca un cal arab:
Duce-n cârcă om subțire,
Dar prăvale pe cel slab.

În pas cu marile victorii militare,
Poitiers, Ivry, Austerlitz, Soissons, prin veac,
Au răzbătut aceste vorbe somptuoase:
Champagne, Bourgogne, Bordeaux,
Charente și Armagnac.

Netrebnicii

Când înjosești și sucul ei, și via,
Și cu sifon spurci vinul pe care vrei să-l bei,
Nu te gândești tu, oare, mișel între mișei,
Că pângărești natura și compromiți beția?

Pacoste

Tu, care te pricepi la sucul viții,
Te-ncrunți când intri-n crâșma lui Țugui,
Te-mbată ochii dulci ai crâșmăriței,
Dar te trezește acru vinul lui!

Reverii

Voi moraliști iluștri, gândindu-v-ați vreunul
Că opere eterne, antume și postume,
N-ar fi luat ființă de n-ar fi fost pe lume:
Femeia, treponema, alcoolul și tutunul?!

Culesul viilor

Cramele s-au potolit
Și luceafărul s-aprinde
Din nadir până-n zenit
Molcom liniștea se-ntinde.

Stelele de aur viu
Ard pe-un cer de mucava,
Pan a adormit candriu
Sforăind pe undeva.

Din legendele eline
Fata s-a oprit pe deal,
Pogorând cu șolduri pline
Mlădioasă ca un val.

E aievea sau e mit,
Albă, sau cerească rază?
Am văzut și-oi fi dormit,
Sau visez cu mintea-ntregă?

Dar în liniștea înaltă
Am surprins în versul mic,

Ritmul sânului ce saltă,
Jucăuș, în borangic.

(*Glasul patriei*,
an I, nr. 32, 20 octombrie 1956)

[Bachus... din vis]

În mult îndepărtatul timp
Când Iupiter cel agresiv
Îmi dete spațiu locativ
La el, pe muntele Olimp,

La derizoriul meu tron,
Dacă-mi aduc aminte bine,
Nu a venit să se închine,
Nici prinț, nici conte, nici baron.

Veneau, săltând în vesel joc,
Popor, poeți, tirani, arhonți,
Dar n-am văzut baroni și conți
Să-mi ceară vin din poloboc.

Rețete deci mie nu-mi cere
Și de Olimp să nu-ți faci râs,
Fiindcă știi acum că îs
De mult căzut de la putere.

Simțind atunci un nod în gât,
I-am spus: „Mă jur că nu fac vițuri".
El mi-a răspuns, printre sughițuri,
C-o voce tristă: „Orișicât!"

(*Glasul patriei*,
an VII, nr. 36, 20 decembrie 1962)

[La... Drăgășani]

I
Dac-a trăit o viață ca-n povești
E că-și cruța blagosloviții ani
Când se-ncălzea cu roș' de Nicorești
Se răcorea cu alb de Drăgășani.

II
Culesul viilor e-n toi la Drăgășani
De vorbe dezmierdate-i plină viața.
N-auzi decât: Gordana, Crâmpoșia
De Dealul Oltului, Călina, Mitrofani.

Nuri

Cercând sticluțe vechi și azi, și ieri,
Am dat de Crâmpoșie-ntro-sticluță.
Ce-i Crâmpoșia[16]? E o țărăncuță,
Dar care place foarte la boieri.

---

[16] un vechi soi de struguri, despre care se spune că a rezistat în zona Drăgășanilor tocmai de pe vremea dacilor.

Sonet

Amorul e otravă-ntr-o gălușcă
Holeră, ciumă, tifos, scarlatină
Iar nu cum spun poeții – mandolină
Căci Cupidon, dacă nu latră, mușcă.

Decât amor, mai bine bea stricnină
Și după ce vei da paharul dușcă,
N-ai să te mai agiți ca fiară-n cușcă
Sau ca febrilul fără aspirină.

În talpa iadului sau într-o zână
În fond, e-aceeași brânză cu smântână
Cu zâmbetul senin și gând macabru.

Dar, dacă știi să-i pui puțin piper
Sub înstelatul bolții candelabru
S-o guști, - dar cu surâsul lui Voltaire.

Sonet pe rime date de Eugen Jebeleanu la... Hanul Ancuței

Eu dacă ți-aș servi de Cicerone
În bezna de la hrubele Ancuței
S-ar vești de jale găgăuții
Precum în toamnă roșii anemone.

Dar dacă curiozitatea nu li-i
Să circule cu noi prin alte zone
Vom bea atunci din vin mai multe tone
Așa cum beau bețivii și tăcuții.

Și dacă domnul comandor Știrbei
Îți cere să ciocnești de vrei, nu vrei
Cu bătăiosul sculptor Oscar Han

Ce-a pus în bronz pe M. Kogălniceanu
Nu-mi pasă ce va spune Argeșeanu
Dar premii nu mai dăm în acest an.

La Cenaclul „Sonet”

Vinul ăsta ne tot mână
Către cele veșnice
Iar lectura se amână
Din motive tehnice...

La „Trei sarmale”

Nu scriu cu gând hain, ci de departe
Trimitem dumitale plecăciune,
Iară ce facem, crede tot ce spune
Al vostru iubitor în astă carte.

Suntem căutători de vinuri bune
Ca să umplem clipitele deșarte
De le găsim, le bem pre ele foarte,
Căci cine-i prost, în van să le adune?

Drept credinciosul întru sucul viei,
Obnubilat de aburii beției,

Printre pahare forăie cu fală.

Ci tot ieșean în gândurile sale,
Visa că s-a-mbătat în Capitală
Și s-a trezit în deal la «Trei sarmale».

Cu... N. Tonitza

Pot să beau și-n Barcelona
Dacă-i bună vița.
Unii beau vinul cu tona
Alții cu Tonitza.

În localul lui Samoilă

Admiri hârtia sugătoare
Misterul ei din minte-ți fuge:
De ce hârtia nu se-mbată
deși suge?
Răspunsul este simplu
Ar zice Valentin[17]:
Ea suge doar cerneală
Și eu sug vin.

[17] Valentin Buta.

Primejdii[18]

Un om grăbit, la Iași prinzându-l ploaia,
A zăbovit la crâșmă șapte ani,
Când cu «Fetească» neagră din Cârjoaia,
Când cu «Băbească» de la Uricani.

Sentimental cocteil

Domnișoarei de la bar[19]

Cu sufletu-ți amar,ca un Amer Picon
Mi-ai îndulcit cu dărnicie traiul
Atunci când expansiv ca un sifon
Mă extaziam de părul tău ca paiul
Cu ochi-ți verzi și clari ca Pipermintul
Ce-mprăștie reflexe ideale
Și cu virtutea-ți tare ca Absintul
Frapat la gheața nepăsării tale,
Mă faci să uit ades de toate cele
Ș-atunci devii subit, duduie, cel
Mai fără preț și suculent koctail
Al vieții mele.

(din *Carnetul unui gastronom I*, apărut în *Bilete de papagal*, an I, nr. 66, 1928)

---

[18] Epigramă creată la „Academia liberă”.

[19] de la „Academia liberă”.

Victor[20], viitor ministru, își caută un șef de cabinet.

Mitică, mucalit cum e,
Spunea deunăzi la un chef
C-ar vrea și el s-ajungă șef
De «Cabernet».

Victor[21] mofluz

Topind și ultimii lui bani
Visa, uitându-se-n pahar
Că s-a născut la Drăgășani
Și că murise la Cotnari.

Tranzacții

Crâșmăriței indignate
Le-a spus Victor: „De nu vrai
Nicidecum să mi te dai ...
Dă-mi măcar ...o jumătate!”

---

[20] Victor Iamandi (n. 15 februarie 1891, satul Hodora, comuna Cotnari, județul Iași - d. 26 noiembrie 1940, Închisoarea Jilava) a fost un om politic român din perioada interbelică. Intră în viața politică, este ales deputat din partea Partidului Liberal și devine Ministru de Justiție. A fost arestat și ucis la penitenciarul Jilava, în cadrul masacrului comis de Garda de Fier.

[21] Idem, ca la nota anterioară.

Lui Victor Iamandi

Iamandi băuse bine
Și se răstea la damigeană:
„Degeaba mă sfidezi, cucoană,
Că tot mai mult încape-n mine!”

Răspuns la un calambur făcut de V. Iamandi[22]

Întrebat fiind cât e ceasul
De colegul de pupitru
A răspuns, dregându-și glasul:
Patru făr-un sfert de litru.

La Iași

Văd c-aicea, la Simplon
Se bea vinul cu sifon!
Numai Vraca cu Silon!

Unei dame văduve...

Alături de o frumoasă damicelă, căreia îi murise de curând soțul, poetul îndrăznea să versifice, înțepat, exagerând și îngroșând. Verbul îi este ascuțit,

[22] Fostul ministru, Victor Iamandi, ca să răspundă tachinărilor pe tema vechilor sale chefuri, la un banchet, a făcut un calambur, elogiind pe scriitorii ieșeni, *„printre care și domnul Păhărel Teodoreanu... pardon! Păstorel!”* Prietenul, poetul, nu putea, desigur, să rămână dator și i-a răspuns după cum se vede mai sus!

insidios, dar nu trivial. Am crede că urmărea, pur și simplu, efectul asupra interlocutoarei, reacția acesteia:

Când femeia e vădană
Cu pleoape vinete
Dă-i întâi să bea. Crăcană
După aia, ține-te!

Poem simfonic

Știți voi să prețuiți un șpriț la gheață
În feeria nopții estivale?
Când pe gâtlej îți lunecă agale
Așa ai vrea să-ți fie-ntreaga viață.

Decorul îți apare ca prin ceață.
Și nu-ți mai pasă; ai sau n-ai parale,
Comanzi întruna: două trei ocale
Și bei cu sete până dimineața.

Atuncea rătăcești din masa-n masă
De parcă n-ai avea nici pat, nici casă
Pornit să guști din șprițul întâmplării.

Și-i ceasul chefurilor clandestine
Când te frământa tainele-ntrebării
În șprițuri ești, sau șprițurile-n tine?"
(*Curentul*, 21 iunie 1937)

Lui Brâncuși

Cu ciocanul și cu dalta
Sunteți, maestre, divin
Dar acuma întreb alta:
Fi-veți, oare, și la vin?

Post-festum

„Când, după bal sau altă noapte mare,
Îl prinde ziua obosit și dacă
Vrea omul, cât de cât, să se refacă
Spre a se duce teafăr la culcare,

Se știe că-n această-mprejurare,
În timp ce vinul scade în bărdacă,
O ciorbă nu se poate să nu-i placă,
Căci numai ea îl pune pe picioare.

Mâncăul, când în zori se simte turtă
Băgând ardei în ciorbă cea de burtă,
Încet, încet, sorbind-o se reface...

La Lido

La Lido agapă
Succes colosal...
Nimfele-n apă
Peștii pe mal.

Unui chefliu

A sbierat ca un măgar
Și-a băut ca un nebun
Lumea zice că-i tunar
Dar eu văd că el e tun.

Aceluiași (chefliu)

L-au băgat la închisoare
Pentru că s-a îmbătat
Doară la desconcentrare
Să mai beie... concentrat.

Dialog

Bea, dacă poți, cu deca și chiar cu hectolitrul
Bea, dacă vinu-i vrednic și tu voinic cât trei,
Dar să nu-ți bei nici mintea, nici liberul arbitru,
Să nu, te-mbeți, poete!

(din volumul *Inter pocula*, Ediție și prefață Titus Moraru, Editura Dacia, Cluj, 1973, p. 122.)

Unui confrate antialcoolic

Tu bei apă din urcior
Și pe urmă scrii satiră
De aceea nu mă miră

Că ți-e versul incolor.

Spovedanie

Cîntat-am vinul și-l băui pre el
Și-așa precum din flori slăvitul soare,
Cules-am toată roua din pahare
Voios ca cel din urmă menestrel.

Am păstorit în viață vinuri rare
(De-aceea îmi și zice Păstorel)
Și de la Grasă pân' la Otonel,
Le-am prețuit, pe rând, pe fiecare.

Dar când va fi să las această lume,
În care m-am ținut de chef și glume
Și clipa ceea m-o găsi mahmur,

Voi da cu tifla-n omenirea toată
Intrând apoi, cu plosca ridicată,
În turma ta, bătrâne Epicur.
1938

Mitologie

Și Afrodita cea în șolduri lată
Și Joe, cu alaiul lui ceresc
Nu s-au ivit din bolta înstelată
Ci dintr-o amforă de vin grecesc.

La „Capșa”

Acel ce stă și se socoate
Pricepe, dacă-i om cuminte
Cum că necazul stă la spate
Cât ai paharul înainte.

„Duel” Noica – Păstorel

La Capsa pe 10 iunie 1938 Constantin Noica, filosoful, a avut un schimb de epigrame cu Păstorel. Cel care a început a fost filosoful:

Există reguli generale
De unde nu te-abați de fel
Când vezi o turmă, cați păstorul
Un turm-entat, pe Păstorel.

La care preopinentul, autorul versiunii „*Primum bibere*”, a fost prompt:

Domnul Noica (autor!)
M-a găsit până la urmă
Eu l’am căutat păstor,
Însă l-am pierdut în turmă.

Noica făcu un reușit calambur, pornind de la faptul că „adversarul” său a scris l-am cu apostrof în loc de liniuță:

Ai epigrame reușite
Gramatica ți-e însă hop,

Căci nu-nțelegi, nefericite,
Nu-i strop de vin, e apostrop.

Cei doi au mutat întrecerea în lumea paharelor. Păstorel a văzut însă, curând, că nu avea partener, de aceea a scris, dezamăgit, pe un șervețel?

„Nu-l mai înțeleg de fel
Noi ca noi, dar vai de el
Învățai să scriu cu doica
Și învăț să beau cu Noica".

După consumarea unei anumite cantități de vin, a urmat „*socoteala*" cu crâșmarul. Tocmai trecuse pe la masa lor un vânător. Păstorel, privind nota de plată, a improvizat încă un catren:

Negustorul nu te mușcă
Însă se comportă parcă
Socoteala ar fi pușcă.
O încarcă".

Din ciclul „Cu ghitara"

* * *

Isprăvitu-s-a bărdaca
Tocmai când e chefu-n toi.
Iu-iu-iu și iaca-iaca
Mai desfundă un butoi.

* * *

Ochii numai să mi-i dai.
Stele nu-s ca ochii tăi,
Numai flăcări și văpăi!
Hai, țigane, hai!

Mijlocul aproape mi-i.
De ți-l strâng, ce lucru mare?
Nu-i așa că nu te doare?
Zi-i, țigane, zi-i!

Cântecul logofătului

Vinu-i mult și viața scurtă.
Beți până vă-ți face turtă,
Uricani de soi.
Și de nu mai intră-n pântec,
Om mai da-o și-n alt cântec
Și-om mai bea și noi.

Ca să bem în cinstea lui,
Într-a logofătului,
Cereți o găleată.
Din pahar ar fi blestem,
Pentru-așa boier să bem
Vrem pivnița toată.

Unei doamne cu preferințe pro-germane (în politică și amor):

Nu-s nici Willielm, nu-s nici Fritz

Doamna asta nu mă vrea
Îi dau vin și ea nu bea
Decât spritz.

Exegi monumentum

Ning secole ca fulgii pe șesuri sempiterne
Și troienesc sub vremuri poeți și poezia
Dar pe-o colină verde, din primăveri eterne
Surâzător, Horațiu înfruntă veșnicia.

Spre veșnică cinstire străbunilor din Lațiu
Să ridicăm cucernic paharele cu vin
Și întru pomenirea glumețului Horațiu
Și duhului său veșnic, să le golim. Amin!

Sonet la „Cronicile gastronomului”

Arheologi de seamă, istorici și profani
În unison simțiră că inima lor saltă
Când fu să proslăvească cu toții laolaltă
O jună capitală de cinci sute de ani.

Și nici ciobanul Bucur din lumea cealaltă
Nici orișicare altul din soții lui ciobani
De ar căta spre dânsa cu ochii lor sărmani
Nu și-ar cunoaște târla de mare și înaltă.

Dar cum cetatea noastră nu-i o citta dolente,
Acum nu mi-e gândul la oi și monumente

Cât timp mai am pe masă o sticlă de vin «Leanca»
Deci, îmi închin paharul cu toată pietatea
Slăvind, se înțelege, pe ctitor și cetatea
Dar mai presus de toate pe ea: bucureșteanca.
(*Magazin*, nr. 104, 3 octombrie 1959)

Miliței Petrașcu[23]

Când în conclav s-a-ntors din nou
O damigeană să răpuie
Conclavul a rămas tablou
Milița a rămas... statuie.

Lui Emil Petrașcu

Acest bărbat[24], deși de viță
Din sucul ei nimic nu bea
Deci cred că și domnia ta

---

[23] artistă plastică, sculptoriță și portretistă română, participantă la mișcarea artistică de avangardă românească, din perioada interbelică, mai ales la gruparea mai moderată din jurul revistei „*Contimporanul*", maestră în arta portretului, considerată cea mai înzestrată femeie-sculptor a României în secolul al XX-lea.

[24] Emil Petrașcu (n. 1894-d. 1967), inginer, specialist în domeniul radiocomunicațiilor. A fost profesor la Institutul Electrotehnic al Universității din București. A făcut parte din grupul de specialiști care a fondat în 1925 *Asociația Prietenilor Radiotelefoniei*. Asociația avea un program de activitate care prevedea demersuri pentru accelerarea libertății de recepție și construirea unui post de emisie, susținerea unor conferințe de popularizare, crearea unui radio club, a unei școli de învățare a radiofoniei și apariția unei publicații periodice numite *Radiofonia* care a fost condusă de Emil Petrașcu. A fost soțul Miliței Petrașcu.

Îi plângi, cu mine, de... miliță.

Catren consacrat berii

Berea e o băutură
Pentru zeii din Olimp
Dar băută cu măsură
Și de te oprești la timp...

La Gambrinus

Nu uitați, ciocnind paharul
Cu Spumos sau Otonel,
Nici pe Colea bucătarul
Nici pe mine:
Păstorel.

Sub streașina pădurii...

La masa ta de lucru deci vremea nu ți-o pierde,
Ci, cată poezia, ca s-o-nțelegi deplin,
Sub streașina pădurii, întins pe iarbă verde
Cu flori și păsărele... și cu puțin pelin.

De-aceea lasă-ți muza să doarmă în Olimp
Și adă damigeana așa cum se cuvine
Spre a slăvi-mpreună frumosul anotimp
Cu inima voioasă și cu pahare pline.

Întomnare

Cramele s-au potolit
Și luceafărul s-aprinde
Din nadir până-n zenit
Molcom liniștea se-ntinde.

Stelele de aur viu
Ard pe-un cer de mucava
Pan a adormit candriu
Sforăind pe undeva.

Din legendele eline
Fata s-a oprit pe deal,
Pogorând cu șolduri pline
Mlădioasă ca un val.

(din *Tribuna*, nr. 35, 5 oct. 1957)

„Nepotul"

Tinere, ți-o spun curat
Și mă mir că nu știai:
Trebuie să ai ficat
Ca să bei pelin de mai[25].

(*Glasul patriei*,
an VIII, nr. 19, 1 iulie 1963)

---

[25] Poanta epigramei nu poate fi gustată de cel ce nu știe că moldovenescul „mai"... mai înseamnă și ficat!

Uricani

Cu aripi colbăite de pulberi siderale,
Trecut-a peste masă un înger nevăzut,
Stârnind în fâlfâire, cu aripile sale
Acest suav și gingaș parfum necunoscut.

Sau, poate că, încinsă de-a soarelui dogoare,
Purces-a de-a-ndărăta, ca-n vise și povești,
Din ceruri milosîrdă spre noi să se pogoare
Mirozna cuvioasă a florilor cerești?

Visam ? O, nu! Nurlia și oacheșa hangiță,
Cum nu era acasă cumplitul ei român,
În ochi c-o scăpărare spre tânărul Gheorghiță
A destupat o sticlă de Uricani bătrân.

(în Steaua, nr. 10, octombrie 1964)

La Murfatlar

Nici în prisacă și grădină
Și nici într-un întreg grânar
Nu e mirosnă și lumină
Cât într-un strop de Murfatlar.

Lui Ion Creangă

De-ar fi băut acest pahar
De stai puțin și te gândești

Străbunul tău din Humulești
S-ar fi mutat la Murfatlar.

La „GASTRONOMICE”

Cerca-mă-voi în cronica pe care
M-am învoit s-o scriu săptămânal
Pe lângă sfatul profesional
Să pun ceva piper și-un pic de sare.

Nu este cronicar, ci papagal
Cel ce repetă cu nerușinare
Prozaice rețete culinare
Așa cum le-a găsit în manual.

De-ale lui Costache

I
Ce-ar fi pământul fără soare
Și bucătarul fără har,
Literatura fără sare,
Moldova fără de Cotnar?

II
Olimpicul și dulcele nectar
Te amărăște cu dulceața sa
Pelinu-n schimb, cu toate că-i amar,
Îi îndulcește viața cui îl bea.

III
Să respectăm subsolul
Desființând hotarul:
Păstrați-vă petrolul,
Lăsați-ne Cotnarul.

(*Glasul patriei*,
an VIII, nr. 14, 10 mai 1963)

Duel cu „imaginarul" Costache

Ca să se distreze, se duelează cu imaginarul Costache[26]. Pe acesta - scria Păstorel - nu l-a surprins niciodată în fața mașinii de gătit L-a prins în schimb (la birou!) făcând versuri adresate lui:

Cu puțin talent și artă
După cât îmi pare mie
Poți să faci din praz și tartă

Dacă știi bucătărie.
Însă de nu știi nimic
Să gătești la foc, băiete,
Tu mănâncă-ți mâncărica
Taci chitic... și dă rețete.

Uite ce-i Costache, zic după citirea catrenelor:

De te știi de mine, bietul
La această întâmplare

---

[26] În „*Gastronomice*".

Fiindcă faci și pe poetul
Iaca tac... dar fă mâncare.

Vin nu mai suport
Nu mai intră-n burtă
Am mâncat și tort
M-am făcut și turtă.

Oul lui Columb

Columb, istorică mazetă,
De stau și mă gândesc un pic,
În locul tău mâncam omletă
Și nu descopeream nimic.

La crâșmă sau la... cimitir

În vara anului 1962, în ultima sa călătorie la Iași, Păstorel și-a revăzut prietenii, a ciocnit câteva pahare de vin cu ei și - presimțind că nu va mai reveni în „dulce târgul Ieșilor", s-a îndreptat spre cimitir. Înainte de-a intra, s-a oprit vizavi, parcă ar fi căutat ceva și a zâmbit amintirilor... Cu ani în urmă, poposise în cârciuma de aici împreună cu Mihail Sadoveanu. După ce au degustat câteva sticle dintr-un vin strașnic, li s-a făcut parcă mai sete, dar nu mai aveau parale. În mintea lui Păstorel a încolțit o idee năstrușnică. I-a propus proprietarului să-i facă modelul unei firme ce-i va aduce clientelă, în schimbul a două sticle de Cotnari. Zis și făcut! Improvizatul pictor amator a luat o coală de hârtie, a desenat două degete, dintre care unul arăta în jos - adică în cârciumă - și altul spre cimitir. Urma explicația:

Orișice ai zice
Orișice-ai gândi

Mult mai bine-aice
Decât vizavi[27].

Cântecul lebedei

Când va să-mi dau obștescul sfârșit ca fiecare
Cu gândul cel din urmă la ultimul pahar
De te-aș simți în preajmă, duhovnicesc Cotnar,
Acele clipe grele mi s-ar părea ușoare.

Necazurile toate și clipele amare
Mi le-ndulceai, bătrâne, cu sucul tău amar
Ce dăruie Moldovei smerenie și har
Și-mbracă gândul mizer în strai de sărbătoare.

Peste milenii, poate, ca hârca mea deșartă
Din pulberea rămasă din visul ei de artă
Să scoată la lumină, printre scaieți, un crin.

A căruia mireasmă pe alții să desfete
Și astfel, doar atuncea, voi fi trăit deplin
Murind, a doua oară, la sânul unei fete.

---

[27] Apud Ion Arhip, *Acasă la maestrul Mihail Codreanu*, în *Almanahul Convorbiri literare*, 1982, p. 69. Unii cunoscători ai vieții lui Păstorel susțin că întâmplarea s-ar îi petrecut în București, la cârciuma zisă „La Nea Nae", aflată peste drum de cimitirul Belu, unde trăgea poetul după ce-și conducea prietenii, pe drumul fără întoarcere. Localul a fost dărâmat prin 1952, dar catrenul lui Păstorel și pictarea firmei l-a costat pe jupân zice-se, două vedre de vin.

Epitaf

Aici zace Păstorel
Suflet bun și suflet fin
Dacă treceți pe la el
Nu-l treziți, că cere vin[28].

Testamentul lui Păstorel

Iubiți prieteni, după moartea mea
Să-mi construiți o lespede frumoasă
Rotundă sau pătrată ca o masă
Să zac o veșnicie «mort» sub ea.

Ultimele cuvinte ale lui Păstorel (anticipație regretabilă)

Când l-a chemat în ceruri Domnul Sfânt
Ilustrul Păstorel a spus: - Sunt gata!
Și-a adăugat doar un cuvânt
- Plata!

[28] George Lesnea își amintește că în ultima săptămână de viață au venit să-l vadă mai mulți foști colegi de la Liceul Internat din Iași. Păstorel i-a rugat să scrie pe crucea lui epitaful de mai sus.

Lui Gh. Gheorghiu-Dej

care a realizat, sub Hrusciov, plecarea Armatei Roşii din România (1956):

Măi Gheorghiță, cum făcuși,
De-i futuși în cur pe ruși?
... Așa suntem noi, românii:
Ne-am futut în cur stăpânii!

Comentariu: nu numai noi pe alții sau alții pe noi, ci și ... noi pe noi! ...

Lui Teohari Georgescu

(Burăh Tescovici), titular al Internelor, acestuia din urmă adresându-i-se fără reticențe:

Democrat întârziat,
Ne-ai băgat pe toți la grătii,
Dar poporul democrat
Te-a băgat în pizda mă-tii!

Guvernului Groza

cel care a aplicat Convenția de Armistițiu spoliatorie pentru țară în folosul URSS (1944-1947):

Armistițiul ne-a impus
Să dăm boii pentru rus!
Ca să completăm noi doza

L-am trimis pe Petru Groza!

Lui Petru Groza

Caligula Imperator
A făcut din cal senator!
Domnul Groza, mai sinistru,
A făcut din bou – ministru!

La care, tot potrivit lui Păstorel,

„Replica" lui Zăroni

ar fi fost:

No, mă rog, de ce-i sinistru,
Că eu nu-s prim-ministru?!
Eu nu sunt decât ecoul ...
Domnul Groza este boul!

Ministrului Zăroni

În atare situație, Păstorel se adresează "direct" ministrului Zăroni, atunci când acesta și-a cumpărat – pentru cerințe de ... protocol - costum și pălărie melon:

Îl costă o avere pălăria,
Căci, după rigidul protocol,
Nu se cădea să vadă România

Ministru circulând cu curul gol!

Dedicații făcute lui Păstorel pe tema „IN VINO VERITAS” și... alte teme.

Scrisoare deschisă D-lui Al. O. Teodoreanu

Căci, ne-ndoielnic, nu-i român pe lume
Să nu-l doară rinichii sau ficații –
Nu cruță zeii, vai, nici literații,
Dovadă, pe jurnal al vostru nume.

Oricum, ideea fiind îmbietoare
De câte ori și-or scoate-o bătătură
Vor bea sifon, și-or pune lipitoare
Noi vom citi un nou «Jurnal de cură».

Iar mai târziu, ne-or cere și parale
(Pentru o cură-ntr-un ținut exotic....)
Jurnalul lor va fi tot mai narcotic
Și totul... doar din vina dumitale!
(Z.C.)[29]

De amiciția

Vin vechi, vin generos, buchet de vise,
Bătrân sfătos, de-nțelepciune plin,

[29] Se speculează că sub aceste inițiale s-ar „ascunde” Otilia Cazimir.

Rugină nobilă, Cotnar senin
Tu porți blazon de soare-n sticle-nchise!

Uitarea-n pivniță te prăfuise
Dar înfruntând al anilor declin,
Ți-ai distilat din ce în ce mai fin
Suavul tău parfum de zări deschise.
(Mihail Codreanu)

Lui Al. O. Teodoreanu

Pentru *Cronica vinului*, publica G. Bieșanu un catren în *Tribuna* din 4 august 1957:

Cotnar, Fetească, Panciu, Otonel –
E cronica muiată-n vin de un poet.
Destul e s-o semneze Păstorel
Și proza din Tribuna-i cu «buchet».

Balada apelor minerale

Dimineața pe răcoare
Cum deschid pleoapele
O pornesc înspre izvoare
Să le încerc apele.

Și mă plimb cu apa-n mână
Să-mi repar ponoasele
Așteptând de-o săptămână
Să le văd foloasele.

Nici o damă, nici o fată
Să-mi aprind calcule
Aș urla câteodată.

Să răsune văile.

O să intru în păcat
Sfinte Doamne, ține-mă.
Pentru vin nu am ficat
Pentru apă – inemă.

(George Topîrceanu)

Lui Păstorel[30]

„Cura la Karlovy Vary
Pentru el a fost un chin
Vedea bine că bea apă
Dar... pe limbă simțea vin!

La „Trei sarmale”

Către rai mai scurtă cale
Alta nu găsești mai bună
Du-te drept la Trei sarmale
Și-o să-ți meargă totul strună!

(Mihail Codreanu)

La acest catren Păstorel a adăugat:

De te simți cuprins de jale
Eu te sfătuiesc pe tine
Să te duci la Trei sarmale

---

[30] Al. C. Calotescu-Neicu, *Epigramă*, ian. 1939.

Și-o să-ți fie ție bine.

Mircea Pavelescu

Mircea Pavelescu, de pildă, în mai 1938, făcea aluzie la cronicile gastronomice semnate de Păstorel în *Adevărul literar și artistic*:

Cu sarea n-a avut noroc
Acest nechibzuit confrate
A pus-o toată în bucate
Și lui nu i-a rămas deloc.

Tot lui Păstorel:

O cronică de-a ta, mirare
Se valorifică-ndoit
Deschide pofta de mâncare
Dar strică pofta de citit.

Amintire

C-un drag al meu prieten, Păstorel,
Și două foarte nostime femele,
Ne-am întâlnit sub baldachin de stele
Într-o grădină zisă «Fluturele».

Era o noapte-a nopților model.
Prin toamnă funigei schițau dantele,
Sub cer albastru ca de peruzele,
Iar noi ne-mprospătam cu tulburel.

Selena plină arginta Pomona
Și Bachus ne-mbăta cu beladona...

Și clipele zburau ca vântu-n lunci.

În amintirea lor ridic paharul
Și spre-a-l goni mereu, precum atunci,
Alung din mine septuagenarul.

(Mihail Codreanu)

miroase-a... Păstorel

Toți, bărbați, femei și fete,
Toată lumea e la fel:
Toți încep să se îmbete
Când miroase-a... Păstorel.

(Valentin Bude, 1927)

Epitaf

Aici zace Păstorel
Oarecum neconsolat
Fiindcă-i prima oară mort
Fără să mai fie beat.

(Mircea Pavelescu)

Epitaf

Mormântul trist de sub terasă
Turnat în marmură și ghips
Ascunde un boem de rasă
Și-o sete de apocalips.

(N. Georgescu-Cocoș)

Epitaf

Aici doarme Păstorel,
Băiat bun si spirit fin.
Dacă treceți pe la el,
Nu-l treziți, că cere vin.

(Aurelian Păunescu)

Florin Iordăchescu

„Românul e născut poet?”
Mă-ntreabă Păstorel discret.
„Ce nerozie, măi băiete!
Românul e născut... burete!”

Ion Calboreanu

Pe Dunăre de-ar curge vin

O, ar fi fenomenal!
Mai mult ca în literatură,
Păstorel, pe Litoral,
Ar umbla din gură-n gură!

Virgiliu Slăvescu, 1941

La citirea versurilor lui Cocoș, Păstorel a zis:

Atâta l-a cuprins amarul
C-a zis uitându-se urât:

„Acuma s-a umplut paharul!”
(Și-l dete repede pe gât!)

George Lesnea, 1941

Păstorel Teodoreanu e ofițer de artilerie:

Ieri, majurul Ieremia
L-a-ntrebat de dimineață
- Ce să fac cu bateria?
- Pune-o repede la gheață!

Mihu Dragomir, 1942

Teodoreanu (zis Al. O.)
Semnează-n cronici Păstorel!
Defect: preferă vin Bordeaux.
Virtuți: e frate cu Ionel!

Ioan Pena, 1942

La moartea lui Păstorel

A plecat și Păstorel
Azi pe căile pierzării.
Plâng teribil după el
Toate cepurile țării!

Ion Manu, 1943

Dacă zărești paharul plin,
Zici: „Uite colo pă Storin!”
Dar când e gol un păhărel,

Zici: „Uite colo Păstorel!”

Mircea Ionescu Quintus

1973

Pe sub deal, pe lângă crame,
Cu duhniri de tulburel,
Turme trec de epigrame
Și un singur Păstorel!

1943

Să-nchinăm paharul
Pentru Păstorel
N-a fost nici Cotnarul
Mai spumos ca el.

Oenologie actuală

Pe vremea lui Păstorel,
De gustai un păhărel,
Aspirai un iz de cramă
Și-l treceai prin epigramă...
Azi, "splendid" pe-etichetă,
Este bun... doar la chiuvetă...[31]

Crama

De la Păstorel încoace,

---

[31] hexagramă de Constantin Enescu (9 decembrie 2011).

Vinul apă nu se face,
Dar se-ntâmplă, prin spălare,
Să-l mai „dregi" pe la culoare![32]

Cu Păstorel

Versuri la Academie,
Sau la cramă, tulburel?
Amândouă, dar să fie
Cu... maestrul Păstorel[33].

Glume... cu Ana Pauker[34]

Ana Pauker:
- Salve, Romulus Zaronius!
Zăroni:
- Ce-nseamnă asta?
Ana Pauker:
- Te-am ... latinizat! ...
După ceva timp, Zăroni, drept replică:
- Salve, Ana Paukurus!
Ana Pauker:
- Ce-i asta?
Zăroni:
- Te-am ... latrinizat!!!

---

[32] epigramă de Constantin Enescu (20 februarie 2013).

[33] epigramă de Constantin L. Moldovan din Concursul „*Alo... Păstorel*", Iași, tema „*Cu Păstorel la cramă*" (octombrie 2011)

[34] Această „*creație*" nu aparține lui Păstorel, dar este în spiritul lui.

FABULE

Criterii

S-au fost luptat cumplit eroii,
Pierind cei buni și mici și mari,
Că teferi au scăpat doar boii
Și-o bună parte din măgari.

Democrație

Măgarii toți au protestat,
Zicând: mai cântă-n colivie,
Acuma'e democrație,
Noi n-avem dreptul la cântat?

Deci un măgar, în acea sară,
Cânta cu-atât talent și grații,
Că-l ovaționau confrații,
Iar boii lung aplaudară.

Filantropie

Urechilă,
Eu colo-n grajd am fân destul,
Mănâncă până-i fi sătul.
Apoi așteaptă-mă, că vin
Cum isprăvesc aici o treabă

Ș-atunci, om mai vorbi puțin.

Măgarul o tuli în grabă
La grajd, mâncând cu poftă mare
Și când nu mai putu de fel,

Strivi tot restul în picioare...
Și cum n-avea ce să mai facă
Intră-n amor cu vaca (vacă!),
Trântind și ușa după el.
.....
Boul a rămas tablou
Însă măgarului nu-i pasă.

MORALA
Când știi prea bine că ești bou
Să nu inviți măgari la masă!

Momița republicană

Poți fi tu eroul momițeștii nații,
Popular, simpatic, șmecher și deștept.
Mai așteaptă însă ceva generații
Să-nveți spinarea întâi s-o ții drept!

Fabulă

După o anecdotă care circulă

O gâscă, de curând văduvă
Plutea prin ghiol, fără pereche
Un crap îi zise: dă-mi o pană,

S-o pun podoabă la ureche.

Și gâsca i-a răspuns: cu toate
Că penele-s podoaba mea,
Dacă ții mult poftim de ia,
Dar scoate-mi una de la spate.

La cap cu pana de șezut,
Se fudulea prin apă crapul,
Și peștii toți îi priveau capul
Văzând ce nu s-a mai văzut.

Apoi pe rând, în chip și fel,
Se ploconiră la vădană,
Smulgându-i pană după pană
Pân-ce-a rămas cu dosul chel.

MORALA

Vădano, gâscă dacă ești
Când singură te plimbi prin ghiol
Tu nu te potrivi la pești
Fiindcă rămâi cu curu' gol".

MISCELLANEA

Momente pe scenă[35]

Conferință despre „Momente" de I.L. Caragiale

Mi-au dat persoane competente
Un sfat ce-n minte mi-a rămas:
Dacă vorbești despre „momente",
Nu-i cazul să vorbești un ceas.

Veronicăi Porumbacu

la apariția versurilor „O, Europă, te simt în mine/Te simt adânc în mine!"36

Mult stimată Veronică,
Eu credeam c-o ai mai mică,
Dar mărturisirea-ți clară,
Din Gazeta Literară,
Dovedește elocvent
Că în chestia matale
Cu-adâncimi fenomenale
Intră-ntregul continent!

---

[35] Spectacol realizat în 1933 la teatrul Național de Aurel Maican pe baza următoarelor lucrări ale lui I.L. Caragiale: *Telegrame, Justiție, C.F.R., Amici, Căldură mare, Articolul 214*.

[36] Poligramă

Călăreața

Pentru o călăreață de circ, premiată, care în cuvântul de mulțumire a declarat că „a fost profund atinsă”(!?!)

Stimată doamnă,
Și distinsă,
Când ați fost profund atinsă,
Erați călare sau întinsă?

După mulți ani a primit o replică:

La întrebare, Păstorel,
Sunt azi în stare să-ți răspund:
Nu stam întinsă, că de fel
Când călăresc o fac în fund!

(Epigramă de Gheorghe Gurău – 2010)

Voinicii

De voinici cu mâna lungă,
Țara-i arhisăturată
Sânt voinici când dau la pungă,
Dar betegi la judecată.

Boi-miniștri...

Caligula Imperator
A făcut din cal, senator,

Comuniștii, mai siniștri,
Au făcut din boi, miniștri...

Contestație fiscală[37]

N-am venit
Că am venit;
Am venit
Că n-am venit.

Unei cititoare

Cum toamna e încântătoare
Și viața îmi apare roză,
Mă ierți, frumoasă cititoare
Că astăzi nu pot scrie-n proză.

Epigramă pentru Marx, Engels, Lenin - Stalin - Ana Pauker

Două bărbi, o țăcălie,
O mustață fumurie
Și o „gaură" pustie -
Vai de biata Românie!

[37] calambur epigramatic.

Pe fauna cuvântătoare

Pe fauna cuvântătoare
Apasă greu osândă grea:
Prostia e molipsitoare,
Pe când înțelepciunea ba.

Propagandistul

La Sorbona când se pune
Franțuzește să vorbească,
Tot franțuzu-n sine-și spune:
Dulce-i limba românească!

Radioului (unde era invitat să intre *prin spate*, prin Temișana)

De un an și jumătate
Mă băgați mereu prin spate,
Pe când eu, întreaga viață,
V-am băgat mereu prin față.

Curtezanului de pe linia tramvaiului 5

Credincios într-una,
Bunelor lozinci:
A plecat cu una
Și s-a-ntors cu 5.

Secretul scrierii epigramelor bune

Din coadă versul ca să sune,
Așază-l bine pe picioare,
Adaugă patru rime bune
Și nu uita să pui și sare.

Prudență

Gândind la viața lui terestră,
Un gând prudent îl încovoaie:
Acceptă o statuie ecvestră,
Dar cu umbrelă să nu-l ploaie!

Ca un seigneur

Ca un seigneur din Evul Mediu
Ce încuia plecând centura,
Soției i-aplica cenzura,
Vecinei - starea de asediu!

În apărarea unui magistrat căruia i s-a ridicat mandatul

De ce vrei să-l ucidem?
Aicea nu-i cumul.
Mandatul este nul,
Judecătorul, idem.

Sculptorii noștri

Medrea, când îmi ţine calea,
Crede ca un gogoman,
Că-i mai mare decât Han -
Ce să spun: Mai mare... Jalea!

Lui Oscar Han

E cucoș numa-n nemțește
Dar cucoanele-au scos zvon
Că tradus pe românește
E clapon.[38]

Lui Minulescu

Minulescu, om hazliu,
A scris cu pana-i inspirată,
„*Romanțe pentru mai târziu*"
Și piese pentru niciodată.

Lui Nicolae Olexiuc

Tu nu știi găti nimic
Însă, cine știe
Când ți-o face un aspic

---

[38] Inedită, colecția Romeo Drăghici.

Te-a făcut piftie.

Lui A.C. Cuza[39]

I
Stimate domn, te rog mă iartă,
Dar cată de mă dumirește:
Cum ești naționalist în artă
Cu epigrame din nemțește?

II
Literatura - n-are hartă,
Dar epigramele matale,
De nu-s cu totul naționale,
În schimb nu au nici multă artă.

Lui Iuliu Maniu[40]

În aceste clipe grele pentru țară,
eu, un stâlp de cafenea,
mă închin în fața
unui stâlp de țară.

---

[39] Alexandru C. Cuza, cunoscut ca și A. C. Cuza (n. 8 noiembrie 1857, Iași - d. 3 noiembrie 1947, Sibiu) a fost un profesor de economie politică la Universitatea din Iași, om politic, militant antisemit și membru titular al Academiei Române din 1936.

[40] madrigal.

Lui Soare Z. Soare

Regizorului Soare Z. Soare[41], care a pus în scenă premieră piesei Pământul:

Pământul ăsta prin urmare
Înseamnă, după cât s-a spus.
Nu premieră, ci apus
De Soare.

Lui Pascal Rădulescu

Pascal vrea o epigramă
Dar, ca să rămână paf
Eu voind să-i fac reclamă
Am să-i scriu un epitaf.

Lui Emanoil Bucuța (I)

Eu un lucru nu-nțeleg
Îl credeam un ce întreg
Dar de judec olecuță
Nu-i nici bucă, e... Bucuța[42].

---

[41] Soare Z. Soare (n. 1894 - d. 1944) a fost un regizor român. A studiat la Berlin cu Karl Heinz Martin și apoi cu Max Reinhardt, pe care l-a asistat la montarea unor spectacole. Reîntors în România, a debutat în 1924, punând în scenă „Hamlet"; au urmat „Othello" și „Negustătorul din Veneția" de Shakespeare. Soare și-a desfășurat activitatea regizorală mai ales la Teatrul național din București.

[42] Emanoil Bucuța (Emanoil Popescu) (n. 27 iunie 1887, Bolintin-Deal, Giurgiu - d. 7 octombrie 1946, București) a fost un scriitor și biolog român, membru

Lui Emanoil Bucuța (II)

Trebuie să fiu tâmpit sau bleg,
Să cred că ești un cur întreg;
De stau să judec olecuță,
Nu ești nici bucă: ești bucuță!

Lui Marcel Breslașu

Un critic aspru și abraș
Mi-a spus zâmbind cu ironie
De ce ții să semnezi breslaș
Dacă nu ești de meserie?

Lui Aurel Baranga

Miel turbat eu niciodată
N-am văzut în viața mea
Poate *Mielul* lui Baranga
A păscut în... *Iarbă rea*.

---

corespondent al Academiei Române (1941). A fost preocupat de cercetări de etnografie și folclor, de istorie literară, și a scris poezie și romane poetice[2]. Emanoil Bucuța este fondatorul și directorul revistei de epocă *Boabe de grâu* între anii 1930-1935, asigurând fotografiei etnologice prestigiul de document sociologic de certă valoare informativă.

Contra... prostiei

În lume după vechea pravilă
Înscăunată de ursită
Prostia este insondabilă
Iar răutatea infinită...

Odă lui G. Călinescu la împlinirea celor 60 de ani de viață

Poet trecător prin timp și spațiu
Așa precum cu toții suntem
Ca și confratele Horațiu
Îmi spun mereu „*Carpe diem*".

„*Quam minimum*", a spus bătrânul,
„*Credula postero*" a zis
Ci eu cucernic că Românul
Trăii precum mai sus s-a scris.

Îți scrie un bătrân, colega,
Slăvind cu cinste și dreptate,
— S-o știe țara și bodega –
Un vrednic de slăvit confrate.

Șezut-ai după cum se știe
Pe scaunul ce ți s-a dat
Pe merit la Academie
Și nu te-ai academizat.

Atâția s-au pierdut cu firea
Stând sub simbolica cupolă,

Sub ea crezând că-i nemurirea
Și veșnica aureolă.

Dar tu zburdalnic ca un faun
Știind că asta-i searbăd vis,
Nu cauți nemurirea-n scaun
Ci numa-n cărțile ce-ai scris

Și pentru că eu cred ce scriu
Și cum așa gândesc și eu
Aștept să vii cât mai târziu
Să-mi mulțumești în Empireu[43].

Lămurire

La alegerile pentru președinția Sindicatului Artiștilor domnul Vraca a obținut un vot mai mult decât fostul președinte, domnul G. Storin:

S-a constatat din prim scrutin
Că Vraca are la șefie
Un vot mai mult decât Storin.

Concluzie

Storin nu vra ca să mai fie.

---

[43] s. n. (În mitologia greco-romană) Partea cea mai de sus a bolții cerești, unde se credea că se află locașul zeilor; reședința zeilor.

Capul de rățoi

Pe marginea piesei lui G. Ciprian, *Capul de rățoi*:

Pe când crește tărăboiul
Se întreabă tot poporul:
Dacă are cap rățoiul
De ce n-are autorul?

Timpul, Vremea?

Solicitat în egală măsură de cotidianul *Timpul* și revista *Vremea*, în 1943 improviză catrenul:

Nu vreau pe nimenea să-nghimp
Când la ziar vor să mă cheme
Dar pentru Vremea nu am Timp
Iar pentru Timpul nu am Vreme.

La venirea rușilor, în 1945

Rusul și tunul[44]

Pe drumul unui mic cătun
Venea un rus, venea și-un tun,
Și tunul rus, și rusul tun.

---

[44] tristih.

* * *

Armistițiul ne-a impus
Să dăm boii pentru rus!
Ca să completam noi doza,
L-am trimis pe Petru Groza!

Epigrame cu Sadoveanu

Sadoveanu zgârcit

Sadoveanu era dator cu niște bani la Păstorel. Sadoveanu era zgârcit ca un scoțian. Au trecut câteva luni fără nicio mișcare din partea lui. Așa că Păstorel compune:

Dac-ai să mori
(căci ar fi cazul)
Să nu-mi lași francii,
Să-mi lași obrazul
Să-mi fac bocancii

Venea omoară

Venea o moară pe Siret
Legănându-se pe-o coastă,
Și-n ea un autor șiret
Măcina făină proastă!

Lumina vine de la Răsărit

Pe coperta romanului *„Lumina vine de la răsărit”* al lui Mihail Sadoveanu, ediția princeps, Păstorel Teodoreanu a scris următoarele:

Nașu sfătuit de-un rus
Întoarse curu la Apus
Și arătă Apusului
Care-i fața rusului...

Mitrea Cocor

Mihail pentru popor
A făcut Mitrea Cocor,
Dar poporului, vă jur,
Îi place mitra cu cur!

Gazetei Literare

Gazeta-i urmărită-n țară
Cu interes de mici și mari.
Fiindcă gazeta-i literară,
Și literații, gazetari!

Definiție

Epigrama nu e scula
Care-ți poate șterge crima,
După ce că scrii cu sula
Vrei să regulezi cu rima?

Prințului Știrbey

Prințul Știrbey, proprietarul unei fabrici de mezeluri, era cât pe ce să-și falimenteze afacerea, însă a fost salvat de căsătoria cu o prințesă bogată.

Iată o problemă
Ce-o știe tot regatul,
Prințesa e cu leu
Și prințul cu cârnatul!

Despre femeie

Ce e femeia?

Vă fac și eu o mărturie.
(De-aude mama, mă despică):
Femeia-i ca o jucărie.
De umbli mult la ea... se strică!

[Femeia care minte...]

Ești nedrept și necuviincios,
Când nu socoți că-i sinceră deplin
Femeia care minte mai puțin
Decât bărbatul cel mai mincinos!

[Droguri...]

Pământul s-ar fi dus, hainul
De-a berbeleacul, vorba ceea,

De n-ar fi fost pe lume vinul,
Tutunul, dracul și femeia!

Primăvara (I)

Șade luna, urdiniș
În prisăcile astrale;
Stele – trântori – cad pieziș
Ametite-n rotocoale

Broaștele din ape sar
Tot lărgind inelele
Și pe foi de nenufar
Tac și-ascultă stelele.

Primăvara

S-a deschis un bobocel
Roșu la culoare,
Ca o puță de cățel
Care stă la soare.

Iar o floare de salcâm
A căzut, săraca,
Într-o balegă din drum
Ce-o căcăse vaca.

Un berbec arunca-jur
Câte-o căcărează.
I-a intrat un vierme-cur

Și îl cam jenează.

Sta Grivei pe gânduri dus
Singur cuc bastardul.
Și-a săltat un crac în sus
Și stropește gardul.

Buni prieteni doi pisoi
Neavând vreo treabă,
Stau pe prispă amândoi
Și și-o iau la labă.

Un muscoi la rendez-vous
Cu o muscă slută,
Îi explică cum că nu
Poate s-o mai fută.

Pentru ca zburând pe cer
Într-o zi cu ploaie,
Veni un elicopter
Și-l lovi la coaie.

Un țânțar suit în pom
Plânge cu suspine.
S-a căcat pe el în somn
Și îi e rușine.

Doi cocoși se ceartă iar
Pentru o găină
Și măgaru-i, tot măgar,
Trage o beșină.

Coana Manda în pridvor

Plânge amar și-i tristă.
De Ionică-i este dor
Și-o mănâncă-n pizdă.

Lucreziei Karnabat, autoarea cărții „Sexul de peste drum”:

Sexul doamnei Karnabat,
De vreo lună mi se pare,
A sporit mult la vânzare,
Căci se vinde separat,
Fără doamna Karnabat.

* * *

Profesorul universitar Giorge Pascu[45] era un personaj violent și irascibil. Prin intermediul publicației sale „Revista critică” ataca pe mai toți colegii lui – cel mai adesea nu pe nedrept –, nu doar din Iași. Într-o zi Ilie Bărbulescu – și el cam cu aceleași porniri neacademice – îl întâlnește pe G. Pascu pe str. Lăpușneanu și-l lovește cu bastonul. Pascu a început atunci să strige „*Săriți că mă omoară!*”, iar Păstorel Teodoreanu, care trecea întâmplător pe acolo, i-a replicat: „*Nu mă bag, nu mă amestec, autonomia universitară!*”).

sursa: Lucian Nastasă, *Suveranii universităților românești*, Cluj-Napoca, Editura Limes, 2007, pag. 312

---

[45] Giorge Pascu (1 decembrie 1882, Bacău - 16 aprilie 1951, Zlatna, județul Alba) a fost un istoric literar, filolog și folclorist.

PROZĂ

Spovedania Iancului

Mare meșter la snoave și taclale mai era conu' Manolache Albescul și neuitate nopți am petrecut în primitorul lui conac de la Chioaia. Adesea ne prindeau zorii în cerdacul dinspre livadă, unde privighetorile, care se întreceau cu broaștele din Iazul Mucului, scormoneau cine știe ce dulci și îndepărtate amintiri în sufletul încercat al bătrânului moldovan. De-o bucată de vreme se cam ferea să treacă de miezul nopții, mai cu samă că doftorii de la Karlsbad îi tăiaseră vinul.

„Ei, un deget la masă, și-n două cu apă, haide!. .. Da-ncolo, basta" - se hotăra el. Și totuși, de câte ori, după mai multe sticle de Cotnar, când îi dam noi: „Îți face rău, coane Manolache", nu ne-a răspuns el zâmbind satisfăcut: „Cotnarul, măi băiete? D-apoi știe neamțu' ce-i Cotnarul? Aista-i sanatate, măăăi!"

Și de-l scăpai la Cotnar - și bun Cotnar moștenise de la babacu' - era poznă.

Costică feciorul, care de mai bine de douăzeci de ani cunoștea tabietul stăpânului, ne șoptea resemnat, pe când destupa sticla împăienjenită atunci dezgropată din nisipul beciului: „De-acu' nu-i rost de somn, cucoane!"

Și mare ne era bucuria la cei câțiva băieți din jurul lui când începea să prindă spor la vorbă conu' Manolache. Toată cronica galantă a protipendadei din timpul juneții dumisale ne era cunoscută. Dar mai ales văru-meu Căpălău - așa a rămas din școală - avea darul să-l stârnească:

— Coane Manolache, da pe Cleopatra Rogojină ai cunoscut-o?

— Ehei!... Cleopatra?...

Și gata era!

Iar de se-ntâmpla ca, în mijlocul unei povești în doi peri, să se

ivească în prag cocoana Profira - soția dumnealui - supraveghind al treilea rând de cafele pe care le aducea jupâneasa, conu' Manolache schimba repede vorba, făcând din ochi și tușind cu meșteșug.

Așa, în cea din urmă oară când am petrecut vacanța la Chioaia, conu' Manolache ne-a povestit hazlia spovedanie a lui Iancu Durău, răposat întru Domnul la conacul moșiei și îngropat pe cheltuiala lui conu' Manolache în ograda bisericii de el zidită.

Gurile rele spuneau că acest Iancu Durău și-ar fi trăit ultimii ani ai sărăciei pe spinarea lui conu' Manolache; dar conu' Manolache jura la cine-l întreba „că drepți și buni tovarăși în daraveri de moșie au fost".

.....

Iancu Durău, nepotul biv-vel-vornicului Ioniță Farfară, era un băietan oacheș, isteț la minte și purtat prin lume, dar mare mehenghiu[46] și plin de omenești păcate. Se prăpădeau cucoanele după el, nu altceva. Și multe duduci au luat drumul Agapiei și Vărateculuí să ispășească urmele ispitelor de la el purcese. Nu că era rău la inimă, săracu' băiet, dar flecar și nestatornic care nu se mai află.

L-am cunoscut când s-o înapoiet din Țarigrad, unde l-o trimes moșu-său Ioniță - că părinții i-au murit de mic - să-și deschidă mintea bucherind *Bazilicalele, Prohironul* și *Epanagoga*[47] sub părinteasca oblăduire a unui grec, Pericle, cărturar vestit pe vremea ceea.

Moștenise atât amar de bănet de la tătâni-su că-i numărau galbenii cu dimirlia[48] în timpul câștiului[49] și nu mai dovedeau șvabii socotelile la canțilerie. Dar ferit-a sfântul să fi găsit vreun galben fără

---

[46] Isteț, șiret.

[47] Cărți de legi bizantine din secolele IX-X.

[48] Baniță (21,5 l).

[49] Sumă de bani plătită cuiva la date fixe și care reprezintă de obicei o rată din arenda unei moșii.

zimți, că nu se mai spăla vechilul nici cu apa Prutului. Zvârlea aurul cu pumnul prin casă, de parcă n-ar fi făcut un firfiric, și unde prindea a răcni: „Du-te la zarafu' de peste drum, păcătosule, să nu-mi aduci mie gunoi... Vrei să-mi râdă boierii în nas la ghiordum că nici Iancu Durău nu se învrednicește s-aducă parale cum se cuvine?" (Zaraful de peste drum era Leiba Fuhn, cel mai bogat bancher din Iași.)

Vechilul înghițea bucuros. .. știa el că iute-i trece mânia și că, după afurisală, vine și ocaua de tutun - cataif -, că doară era milostiv și darnic de felul lui Iancu Durău.

Când s-o-ntors de la învățătură, răsturnase leșu'. Fel de fel de comedii scorneau oamenii pe sama lui. Ba că cine știe ce necuviință de duh i-o răspuns lui vodă, ba și-o boit doi cai în verde, ba că l-au văzut gol pușcă jucând căzăceasca pe coperișu' casei cu una Katiușca - o rusoaică nebună - și câte mai câte. Mă rog, era plin târgu' de zeflemelele și năzbâtiile lui. Știu că bez' de Alecu nu mai putea fără el și nu se pomenea sindrofie simandicoasă fără Iancușor. La noi venea mai rar, căci bietu' tată-meu - Dumnezeu să-l ierte, că bun și vrednic om a fost - nu-l prea suferea, pentru că luase obiceiul de se cam întrecea la băutură și vorbea măscări. Dar îl întâlneam des pe la pitreceri, ba am și fost odată la moșie la el. Poftise pe un conte italian, fost consul în Țarigrad pe când învăța el. S-a minunat talianul de belșugul și risipa ce-o văzut acolo și mi-o spus că nici în povești n-o pomenit așa soi de chiolhanuri.

Dar pe timpul acela s-o bolnăvit mama. Am umblat cu ea pe la tot soiul de băi și pe la toți doftorii mari de pe atunci. Când m-am întors, am luat moșia de la Bacău ș-am ținut-o vreo doisprezece ani. De Iancu mai că uitasem. Dar după ce-am luat Chioaia de la frate-meu Costache, venind într-o zi la Ieși după târguieli, m-am gândit să-i fac o vizită. Am aflat atunci că vânduse casa părintească și că, din toată averea, nu-i rămăsese decât o aschie de vie, unde trăia retras cu câteva slugi bătrâne. Nu mai vedea pe nimeni, că era mândru și își ținea heghemoniconu'. Doar pe la preasfântul episcop Sofronie se ducea din când în când de lua masa. Zicea lumea că l-ar fi ajutând și

cu bani episcopul, ceea ce nu cred. Știu numai că se plimbau pe la mâăstirea Agapia și, de vorbă cu maica Melania, care chip și glas de înger avea, multe sticle goleau. Și dacă auzea Iancu pre Melania popește cântând, foarte se întrista și numai ce făcea:

— Să-i zică de lume, înalt-preasfinte!

Iară Sofronie:

— Da bine, Iancule, ce-o să creadă oamenii, nu te gândești la haina me?

Și Iancu:

— Uș uuurel, preasfinte, pre șoptite!

Iar Sofronie, nevoind să-i strice chefu' lui Iancu și astupându-și, chipurile, urechile:

— Să-i zică, Iancule, să-i zică!

Chiar când se mai întrecea Iancu de lăsa vorbă să se abată taraful de lăutari de la Neamț pe la arhondaric, tot pentru el cânta și numai la sfârcul urechii. Și nu lăsa preasfântul mâna jos, Doamne ferește! Dar de ce se întâmpla, voind să facă sfânta cruce, să s-abată și până la neprehănitul său auz câte-un „Of! Of! Of!", se jura Botgros țiganul că ridica Sofronie ochii de la Melania în tavan, mormăind:

— Și nu ne duce pre noi în ispită!...

Dar Iancu se avea bine cu Aglăița, fata mindirigiului din Tataraș. Era un drac de fată de vreo șaisprezece ani, de-nvârtea lumea pe degete. Și de unde avea, de unde nu, trimetea Iancu de la vie și curcani, și răți, și chisele cu dulcețuri, și câte toate. Și se țineau coconii după mindirigiță ca puii după cloșcă, dar mai cu lipici ca Iancu nu se găsește, - zicea ea.

Toate bune, gândea Iancu, dar eu bani de dat nu prea am. De unde atâtea mătăsuri, pălării, sulimanuri și alte asemine?

Și rugatu-s-au Iancu de preasfântul episcop Sofronie s-o spovedească pre ea și să-i spuie: de-l înșală să știe și el. Ce i-o fi spus episcopul Iancului nu voi putea spune... dar după acea spovedanie și-o cumpărat Aglăița casă-n Beilic și rădvan cu patru suri și vezeteu în fireturi, că tot târgul urla.

Și când o auzit Iancu așa batjocură, s-o făcut a nimic nu știi și s-o trântit la pat, scoțând vorbă că trage de moarte. Și chemându-l pe Sofronie să-i grijască sufletul creștinește, așa i-o spus:

— Pacat este, preasfinte, a săpa groapa altuia?

— Pacat, Iancule!

— Dar a râvni la muierea lui, precum la sfânta Scriptură scrie?

— Pacat, Iancule! a zis Sofronie, dar mai cu jumătate de gură.

— Păi să-ți spun, preasfinte... Aveam și eu o țiitoare și, cum legasem prieteșug c-un popă, îmi tot spunea femeia de câte ori mă vedea cu el:

— Da bine, Iancule, nu ți-i scârbă să te plimbi tu cu așa pocitanie?

Că era popa cârn, ca sfinția ta și roș ca dracu'!

Sofronie tăcea.

— Nu vezi tu - zicea ea - că-i păros ca dihăniile pădurii și cată la om ca haiducul când e să-l prindă potera?

Sofronie tăcea...

— Amarnic mă necăjeam auzind așa urâte vorbe și-o tot ocăram că nu se cade să spună-așa de-o cinstită față bisericească... Da poate că știi ceva, preasfinte... ori... mi se pare mie - făcu Iancu.

Iar Sofronie:

— Te potrivești la lume, bre! Te știam om deștept!.. .

— Stai, preasfinte, că nu-i gata. Să vezi! Că de unde muierea nu-l scotea din pocitanie și dihanie păroasă, ce-au făcut, ce-au dres nu știu, da haramu' de popă, care zicea că mi-e prieten, au cumpărat-o pre ea cu arginți...

Și zicând acestea, o sărit Iancu din pat și smoc! în barbă. Țipa Sofronie ca-n gura șarpelui:

— Iartă-mă, Iancule, că mult bine ți-oi face!. . .

Dar Iancu trăgea, nu se-ncurca, și în fața slugilor l-au brâncit pe scări și l-au stupit pre el în barbă.

N-o mai ieșit Iancu de atunci din via lui de la Socola decât hăt! târziu, când o pornit aici la Chioaia, unde și-o dat obștescul sfârșit.

„Fie-i țărna ușoară!"

(*Hronicul măscăriciului Vălătuc,* Editura Cartea Românească, Buc., [1928], p. 7)

Inelul Marghioliței

Capitolul I
În care nu se spune mai nimic

Nu era nici Marghiolița ușă de biserică, dar și conu Todiriță prea o sâcâia cu bănuielile lui neroade. Drept e că-i și cam greu să nu fii bănuitor cu-așa cucoană, mai ales când ești om cam trecut, cum era conu Todiriță, chel și pe deasupra c-un pântec ca al dumisale, vorba hatmanului Budușcă: „încap în el două vedri di Cotnar și mai rămîni loc și di cafeli".

Marghiolița să tot fi avut douăzeci și trei de ani, dar nu-i dădeai mai mult de șaptesprezece. Oricât s-ar vedea omul altfel de cum îl văd alții și cu toate că istețimea nu era darul de căpetenie cu care Dumnezeu l-a miluit pe conu Todiriță, simțea el bine că-n mare primejdie s-a vârât, pășind spre altarul sfintei mitropolii, mână-n mână cu Marghiolița, în fața întregii protipendade în straie de mire. Când a pășit Marghiolița pragul sfântului lăcaș, au înmărmurit toți. Era Marghiolița - ce-i drept - frumoasă coz, dar mai mândră părea încă alături de conu Todiriță. Câteva cucoane bătrâne bârfeau între ele, zicând că trebuie să fie ea soi rău ca să aibă atâta îndrăzneală luându-l pe conu Todiriță și că oricât ar fi risipit averea conu Leonaș (tatăl Marghioliței), dacă era pe căpătuială, s-ar fi găsit ei atâția feciori de boieri mai tineri s-o ceară și chiar de nu i-ar fi adus nici unul belșugul din casa lui conu Todiriță, fiind conu Todiriță cel mai avut boier din Ieși, în sărăcie tot n-ar fi trăit.

Dar când i-a întins conu Todiriță mâna Marghioliței și s-a făcut loc cu ea prin boierimea ce se despărțise pe două rânduri, închinându-se până la pământ, au amuțit și ele, pentru a-și urma însă bârfeala îndată ce mirii au trecut pe dinaintea lor, pe când celelalte cinstite fețe bufneau de râs, fără sfială.

Bietul conu Todiriță, auzind în urma lui șoapte și chicoteli, într-atâta s-a zăpăcit, încât mai-mai să cadă în fața altarului, împiedecându-se în covor. Nici nu mai auzea săracul ce cântau preoții și numai în pământ se uita; iar când i-o pus înalt-preasfântul cununa pe cap, i se părea nenorocitului că se prăbușește catapiteasma peste el.

Povestea cucoana Catinca Armașu, după nuntă, că, văzându-l postelnicul Grigore pe conu Todiriță cu cununa pe cap, ar fi zis, măcar că-i era prieten bun lui conu Todiriță, către Ionaș comisul: „Noroc, bre, cî nu stau mirii cu cununa pi cap tătî noaptea, cî, de-ar prinde-o și-n țînti di fruntea lui Todiriții, tot i s-ar sui în bagdadii, cî nu sî poati să nu-ți iasă coarni di cerb lângî-așa căprioarî!”

Capitolul II
În care se spune ceva

Înnebunise de-a binelea conu Todiriță după cununie. De unde înainte nu-și vedea decât de moșii și de trebi, șezând cu lunile casele dumnealui din Sărărie cu obloanele trase, acuma zbârnâiau ca stupul de lăutari și țopăială. Nu era zi lăsată de Dumnezeu să nu aibă conu Todiriță cinsprezece-douăzeci de musafiri la masă și tot de cei cu poftă la mâncat și sete mare, că-i secaseră într-o iarnă beciurile de la două vii. Când dădea baluri (și se țineau balurile lanț în casa din Sărărie), se umplea ograda de trăsuri, ba se-nșirau și-n uliță până aproape de Tîrgul-Cucului. Se-nvârtea Marghiolița printre musafiri ca o zvârlugă; iar când vreun tânăr îi cuprindea mijlocul mlădiu și

subțire și porneau la dans, picioruşele ei zburau în pantofii de atlas negru pe podelele lustruite, alungându-se ca doi lăstuni pe luciul unei ape liniștite. Conu Todiriță se topea pe picioare văzând-o. Și dacă nu era în târgul Ieșilor boier pe care Marghiolița să nu-l fi fermecat cu glasul ei îngeresc și cu drăcețtile ei priviri, supt care inimile se topeau ca nămeții, conu Todiriță, în schimb, îi înveselea pe toți.

*

Marghiolița șezuse șase ani în pension la Paris și adusese în jalnica Moldovă obiceiuri în fața cărora cucoanele bătrâne holbau niște ochi cât cepele și pe care nici conu Todiriță nu le-ar fi suferit, dacă Marghiolița n-ar fi fost Marghiolița.

Marghiolița își turna zilnic în baie câte-un șip întreg de apă de lavandă, adusă anume în lădiți din *„Rue de la paix”*. Marghiolița ieșea la plimbare călare, cu fusta despicată, încălecând (auzi, dumneata?) ca băieții. Marghiolița dansa cancanul zvârlind picioarele mai ceva ca Bichette Durand de la opereta franțeză. Marghiolița se scălda în Prut, într-o fustișoară roșă ca pentr-un copil de trei ani și se-nvârtea printre bărbați fără rușine, dezbrăcată și cu picioarele goale în papuci de pânză albă, brodați cu roș. Văzând-o așa, polcovnicul Cernatowsky, pe când vorbea cu coana Catinca Armașu, a-nceput a bâlbâi. Coana Catinca a stupit și-a-ntors capul în altă parte. Dar și conu Todiriță se ținea scai de Marghiolița, de parc-ar fi înghițit amândoi o ață și n-o slăbea din ochi nici cât ai suci o țigară, când juca. Și dacă se-ntâmpla, ferească Dumnezeu, s-o piardă din vedere ceva mai mult, se strecura conu Todiriță printre dănțuitori ca prepelicarul prin păpușoaie, întrebând în dreapta și-n stânga: „Mă rog matali, n-ai văzut cumva pi Marghiolița, cî tari s-o-ncălzit sărăcuța la danț și vreau sî-i pun un șal pi umeri, cî-i gingași foarti șî mi-i c-a lua-o vreun junghi.”

Și când o găsea, ține-te întrebări ticăite și vorbe urâte și bodogăneală. Nu-i vorbă că nici Marghiolița nu se lăsa mai prejos și, la urma urmei, tot pe-a ei ieșea, că nu mai știa omul cum s-o împace.

Dar câteodată îi venea și Marghioliței să-și iee lumea-n cap și să-l lase-n plata Domnului, cu tot cu moșii, cu grajduri și acareturi. Într-o zi, când o scosese conu Todiriță din sărite, a căzut Marghiolița la picioarele icoanei Maicei Domnului și, de față fiind Ioana Buhuș, care-i era cea mai credincioasă prietenă, și de la care am și aflat toate acestea, așa s-a rugat: „Maicî Precistî, îndurî-ti di roaba ta, Marghioala! Fă-mî, sfântî Fecioarî, puf di păpădii și zî vântului sî mî ducî, ducî, pănî la capătu' pământului, sî scăp di pacostea asta, di Todiriții, cî întru-ntr-un pacat cu el: fac moarti di idiot!"

Spunea Ioana c-ar fi dojenit-o atunci zicându-i: „Taci, Marghioliți, cî ti-audi Dumnezeu și-i mari pacat sî vorbești așa în fața sfintelor icoani șî încî-n zî di sărbătoari (era de sfânta Maria mică). Marghiolița a izbucnit în lacrimi (era iute, dar nu rea) și și-a deșertat toate necazurile în poala Ioanei, spunând că lumea o crede fericită, dar că numai ea știe câte îndură de la Todiriță. Nu-i era Marghioliței ciudă că o bănuiește conu Todiriță, dar o bănuia pe nedrept și când nu trebuie. O bodogănea câte o săptămână-ntreagă pentru că a dansat prea mult cu unul sau cu altul care n-o ispitea nici măcar cât conu Todiriță (și se știe că n-o răscolea conu Todiriță mai mult ca un momițoi de la iarmarocul din Vaslui) și când era de ce să-și puie mânile-n cap, lui conu Todiriță nu-i abătea să zică te miri ce. Așa, odată, când l-a chemat pe conu Todiriță cu nepusă masă la curtea domnească să-i deie o tabachere de la sultan (zic unii că și chemarea asta ca și tabacherea a fost pusă la cale de berechetul de Iancu Durău) și-a lăsat-o pe Marghiolița acasă numai cu Iancu, n-a bănuit conu Todiriță nimic (poate fiindcă-i era Iancu Durău nepot de vară). Și dacă n-ar mai fi zăbovit conu Todiriță numai cât să-i strângă lui Iancu chinga la șa, cine știe cum i-ar fi găsit (că-i îngheață Marghioliței ș-acuma sângele când se gândește la ziua ceea).

De altfel, conu Todiriță era și el om ca toată lumea și toată lumea greșea la fel. Câte comedii nu s-au scornit pe seama Marghioliței! Și mie mi-a spus Ioana, care știa mai bine, că nici pe sfert nu-s adevărate.

Și asta-i cu putință.

Capitolul III
În care se spune tot

Conu Todiriță nu arătase prea multă tragere de inimă pentru învățătură. Măcar că avusese dascăli buni și de tot felul, franțuzește nu știa mai deloc. Îndruga el acolo câteva vorbe, dar numai el știa ce spune, atâta le alătura de rău și le rostea de pocit. Având odată Marghiolița fierbințeală, nu i-a scris el doctorului Dramez: *Venez vite, docteur, Marghiolița en chaleur*?[50] Amarnic se mai căia conu Todiriță de lipsa asta, dar îi era căința cam târzie. Mai ales când o auzea pe Marghiolița vorbind franțuzește cu ofițerii ruși și cu alți musafiri de samă, mult sânge rău își făcea și cu mare jale își aducea aminte de vorbele cucoanei Viorica (repauzata dumisale mamă), care glas de prooroc avusese când îi spunea:

— Nu-nvăța, Todiriță, mamă, nu-nvăța, dar țîni minti vorbili meli: ar-sî vii vremea sî fii și tu om la casa ta ș-ai sî ti-nsori c-o fatî de boier, cî știu cî n-ai să iei o țîgancî din Cioca-Boca. Crez oari că bini-o sî-ț șadî când țî-i auzî cucoana vorbind cu lumea șî tu ai sî taci ca un purcel fript cu morcovu-n gurî?

Dacă conu Todiriță s-ar fi mulțămit numai să-și amintească, să ofteze și să tacă, n-ar fi fost nimic. Dar nu. De câte ori îi veneau în amintire aceste înțelepte vorbe, conu Todiriță se înfierbânta și-l apuca un fel de ciudă. Atuncea pretindea el că știe franțuzește și se făcea de râs. Nu era zi în care să nu iasă o nouă snoavă despre franțuzeasca lui conu Todiriță. Ajunsese hazul târgului și rușinea

[50] Vino repede, doctore, Marghiolița e-n călduri (n.a.).

familiei. Cât nu i-a spus Marghiolița, cât nu l-a dăscălit Iancu Durău, cât nu l-au rugat celelalte rude - degeaba. Conu Todiriță nu voia să știe nici în ruptul capului. Și cum vorbele pe care le știa conu Todiriță nu erau mai multe ca firele de păr pe care le avea în creștetul capului, toată lumea le cunoștea. Nici străinii nu se mai minunau, deoarece li se spunea dinainte ce-o să-i întrebe conu Todiriță pe franțuzeasca lui, când or intra în casă. Pentru o întrebare avea mai ales conu Todiriță mare slăbiciune. Dacă-i venea un musafir mai simandicos, conu Todiriță vroia să-l întrebe dacă-i însurat. Zadarnic s-a necăjit cu el Marghiolița o după-masă întreagă, arătându-i cum se spune asta pe franțuzește. Conu Todiriță tot cum știa el întreba, zicând apăsat și oprindu-se după fiecare vorbă: „Vous etes femme?”[51] După aceea, se întorcea mulțumit către Marghiolița, căreia-i plesnea obrazul de rușine: „N-am zîs bini, Marghioliţo?” Dacă se întâmpla însă ca musafirul să vie cu cucoană, conu Todiriță o schimba, adresându-se dumneaei: „Vous etes enfants, madame?”[52] Dar la o masă, la beizadea Mitriță[53], conu Todiriță s-a întrecut pe sine. Printre prea cinstiții oaspeți erau: consulul francez Armand de Ribes, Epaminonda Arghiropulos, consulul grecesc, aghiotantul domnesc Vasilică Bogdan, polcovnicul Cernatowski, generalul Vladimir Vladimirovici Feodorov, Ioana Buhuș, Marghiolița, conu Todiriță și alți câțiva mai mărunți. Conu Todiriță, ca boier de mare vază, era așezat în dreapta beizadelei și în fața polcovnicului Cernatowski. Pe la sfârșitul mesei, beizadea Mitriță a prins a lăuda averea lui Conu Todiriță, zicând că nici în Moldova, nici în Țara Românească, nu e boier să aibă mai multe moșii și cucoană mai frumoasă ca dumnealui conu Todiriță. Polcovnicul

---

[51] Sunteți femeie? (n.a.)

[52] Sunteți copii, doamnă? (n.a.)

[53] Inutil să spunem că toate numele proprii sunt fanteziste. Autorul le-a pus anume așa, pentru a irita specialiștii. Numele domnului țării e de asemenea evitat în tot cursul povestirii (n.a.).

Cernatowski, din răutate se vede (neștiință nu putea fi, că-l cunoștea de mult pe conu Todiriță), întrebă: *Combien de terres avez-vous en somme, monsieur Todiritza?*[54]

Conu Todiriță se făcuse stacojiu ca ouăle de Paști și căuta să recapituleze întrebarea, repetând-o și îndoind deasupra mesei, după fiecare cuvânt, câte un deget plinuț ca un cârnăcior de Cernăuți - fără s-o audă pe Marghiolița când i-a suflat: *Trente!*[55] *Moi, combien terre, somme*[56], după care a răspuns răstit: *Niet!*

Când a spus *niet,* dând cu palma-ntr-o parte ca și cum ar fi vrut să reteze ceva, a lovit conu Todiriță sticla de vin, răsturnând-o pe fața de masă. Asta le-a îngăduit boierilor să puie râsul pe seama vinului, zicând:

— Nu-i nimic, coane Todiriță, să fie cu noroc!

Făcându-se zgomot și vorbă, Marghiolița a cercat să-i șoptească ceva mai tare: *Trente, cretin!*[57] și când s-a auzit vocea lui conu Todiriță, bucuros că poate răspunde, tunând peste larma râsetelor și adresându-se polcovnicului cu vorbele: *Trente, cretin!* hohotele nu se mai sfârșeau. Și nu s-au potolit decât atunci când Marghiolița i-a spus polcovnicului, puțin înțepată: *Il faut l'excuser, colonel, il n'a pas l'habitude de parler le français*[58].

Scene de felul acesta se petreceau cam des și nu-i plăceau deloc Marghioliței.

Ceea ce o întărâta mai mult pe Marghiolița împotriva lui conu Todiriță era obiceiul ce-l avea urmărind-o pas cu pas (prost obicei!). La urma urmei mai treacă-meargă s-o ducă la petreceri și la prăvălii,

---

[54] Câte moșii ai, în total, domnule Toderiță? (n.a).

[55] Treizeci! (n.a.).

[56] Eu, câte moșii, totul (n.a.).

[57] Treizeci, tâmpitule! (n.a.).

[58] Iartă-l, rogu-te, colonele, nu-i deprins să vorbească franțuzește (n.a.).

dar călare? Ședea conu Todiriță pe cal ca un sac plin burduf cu făină și după doi-trei pași de trap sufla mai rău ca iapa. Într-o zi i-a și spus Marghiolița:

— Bine, omule, minți ai sau miez dî nucî șî mă faci di rîsu lumii ținîndu-ti di mini calari, când tot tîrgu știi cî n-ai încălicat di când ești? Dacî mi-ar fi mii sî ti-nșăl, crezi tu c-aș faci-o la Copou, di-a calari și cu cinci deodatî? Dacă vrai numai s-asculți ci vorbesc, tot digeaba vii, căci ofițerii nu știu românești, iar franțuzăști tu nu-nțălegi nici cât Căițoi, sufragiul!

Lui conu Todiriță i se sui sângele-n obraz:

— Ba să mă ierți, mătăluțî! Adivarat că nu prea pot vorbi, da di priceput, pricep tăt!

Marghiolița zâmbea:

— Bini, Todiriță, dacî pricepi tăt, fă cum ți-i voia matali.

*

De călărie nu avea dreptate Marghiolița să se jăluie, căci mult bine i-a prins în căsnicie. Iată cum.

Trecuse mai bine de un an de la nuntă. Porniseră la plimbare, călări, Marghiolița, generalul Vladimir Vladimirovici și, bineînțeles, conu Todiriță. În ziua aceea, fiind Marghiolița mai cu toane ca de obicei, i-a purtat pe amândoi vreo două ceasuri pe toate coclaurile și când, la-ntors, și-a pus calul în trap, pornind cu generalul alături și prefăcându-se a nu băga de seamă că pe conu Todiriță îl treceau nădușelile și că de-abia se mai putea ține cu amândouă mânile de oblânc. Conu Todiriță s-a chinuit el cât s-a chinuit, dar când a simțit că de mai face-un pas cade jos, a prins a se ruga:

— *Arretez, mon general*[59], că mi-i schinarea ferfeniță.

[59] Oprește, generale (n.a.).

*

Ajuns acasă, căzut-a conu Todiriță la pat și-o săptămână întreagă s-a tot văitat de șăle. Trei zile cât a zăcut, Marghiolița nu s-a mișcat de la capul lui. Atâta se trăsese sărmana de nesomn, că s-a speriat conu Todiriță. Dar văzându-l pe picioare, s-a grăbit Marghiolița să-i spuie că, de-nțelege să se mai poarte cu ea ca până acuma, ea se-ntoarce acasă.

E timp să spunem că conu Leonaș intrase tovarăș pe vreo zece moșii cu conu Todiriță, iar Maria-sa domnul îl făcuse și hatman pe deasupra.

— Așa? răcnea conu Todiriță. Acuma vrei să mă leși? Poftim di cearcî, dacî-ți dă mâna, și-om vidé noi di-ț dă mitropolitul dispărțănie.

Marghiolița fierbea:

— Ba ți-o da țîi tata vreo câteva palmi, cî știi cî nu-i di glumit cu el. Mai bine mă omor dicât sî mă faci tu di rîsu târgului.

Văzând-o în halul acesta, conu Todiriță o-ntoarse:

— Da, spuni, suflețălule, cum ti fac eu di râs, saracu' di mini. Spuni, puișorule, cu ce ți-am greșit, cî n-oi mai faci!

Marghiolița începuse să plângă. Conu Todiriță nu mai pricepea nimic. O luase de mijloc și-i alinta părul, fără să scoată o vorbuliță. Abia atuncea începu Marghiolița, cu glas prefăcut:

— Îmi dau foarti bini samî, Todiriții, cî-ț vini foarte greu sî-nțelegi ci-ț spun. Nu cî n-ai ave minți sî pricepi orci (lui conu Todiriță îi creștea inima), da' ai primit cu tătu altî educații dicât mini (conu Todiriță făcea ochi mari). În Franța, undi-am învățat eu, barbatu și fimeia una sînt. Îți dai tu samî ci-nsamnî asta, Todiriții? (conu Todiriță aproba.) Înțăleg s-o țîi barbatu în frîu pi una ca Smărăndița, pi Mărioara sau pi Ilenuța. Acelea nici la părinții lor în casî n-o văzut altceva și nici n-au di undi sî știi că poati fi și altminteri. Fărî îndoialî cî nici lor nu li placi să fii roabi. Șî răzbuni și eli cum pot. Da' eu? Știi foarte bini cî tata sî purta cu biata mamă cum s-ar purta c-un prietin.

Di două ori m-o dus e singuricî la școalî, la Paris și, slavă Domnului, era - Dumnezău s-o ierți - o sfîntî (în asta, spre cinstea ei, se-nșela puțin Marghiolița). Ci încrediri vrai sî mai aibî oamenii în mini, când tu singur li dovedești cî nu ai nici una? Crezi mata, Todiriții, că mi-aș da eu ostinealî sî ti-nșăl? Dacî mi-ar fi sî ti las, ti-aș lăsa și paci. Ci-m poț faci? Dacî șăd cu mata, e cî așa mi-i placul și mata nu trebuie sî mi-l strîci cu purtărili matali. Undi-i scris, de-o pildă, cî dacî mii-mi placi sî călăresc, trebuie sî-ți placî și matali? Nu-ț placi să-ncalici, nu-ncălica. Nici mii nu-mi vini - credi-mă - sî văd cî din pricina me faci ceea ci nu-ț placi. Crezi cî micî mi-o fost grija când ti-am văzut la pat? Dacî mata fumezi ciubuc, trecut-mi-a mii prin cap sî fumez și eu ciubuc, ca sî fac la fel cu mata?

*

Din acea zi n-o mai întovărășea conu Todiriță pe Marghiolița decât la baluri și la vizite. Încolo, umbla Marghiolița singură sau cu prieteni, și-n trăsură, și călare, și pe jos, în toate zilele și-n toate părțile. Târgul a-nlemnit.

Coana Catinca Armașu, cunoscându-l pe Todiriță din copilăria lui, și-a îngăduit a-i spune neted: „Da' bini, Todiriții, ai înnebunit la bătrîneții? Cum îț leși tu frumusețâ di nevastî să umbli lela toatî ziulica? Tu nu vezi cî roiesc fanții în jurul ii ca trântorii după matcî? Dar conu Todiriță i-a tăiat-o scurt: „Ia lasî-mî, coanî Catincî, ci, Doamni iartî-mî, altă treabî n-ai? Fiicari trăiești cum vre. Ci? Marghiolița-i fimeie ca celilalti? Ari educații franțuzeascî. Altî creștiri, alti obiceiuri. Di mă-nsuram cu alta, știem eu cum ș-o țin. Înțăleg s-o păzascî pi una ca Smărăndița, pi Mărioara, pi Ilenuța. Cu Marghiolița-i altceva!

Coana Catinca și-a făcut cruce și n-a mai zis nimic, dar a umplut târgul că „zărghita ceea di Marghiolița l-o scos din minți pi bietu' Todiriții! Să-l auzi vorbind, cucoanî dragă, și sî nu-ț crez urechilor!" - spunea ea. Apoi sî vorbim drept: asta-i fimei pintru el? Lui i-ar fi

trebuit o fată liniștită și mai în puterea vârstii, ca Natalița (o nepoată a cucoanei Catinca), nu o smintită ca aiasta. S-o fi văzut mata la-nceput pi Marghiolița: n-ai mai cunoaște-o di smeritî și prefăcutî ci-mi era! Todiriții-n sus, Todiriții-n jos, și din vorba lui nu ișă. Dar dac-o văzut cî diochetu di tat'so ș-o făcut averea la loc, acuma cântă è în casî. Cine-ar mai fi crezut una ca asta? Sî sî pui Todiriții tovarăș c-un calic ș-un stricat ca Leonaș! Și sî mai stărui încă la Vodă sî-l faci hatman! Fi-ar hătmănia di râs! Dacî s-o mai auzît! Iaca-așa, cucoanî dragî (sau cuconi, după cui vorbea) ci-și faci omul singur, nici dracu nu-i faci; vez mata? Di spus, i-am spus, da-ai cu cini ti-nțălegi? Treaba lui! Cum ș-a așterni, așa a dormi; dacă l-a mai lasa sî doarmî."

Nu era zi și nu era casă boierească în care câte-o cucoană Catincă (și mai erau, slavă Domnului) să nu vorbească la fel.

*

Fapt e că mult se schimbase conu Todiriță în cei patru ani care au trecut de la sfada cu Marghiolița. Cele câteva fire de păr ce-i mai rămăseseră la tâmple s-au înălbit de-a binelea și pântecul îi mai crescuse parcă puțin și se țuguiase nu știu cum în jos. Șederea și mai ales băutura (luase obiceiul de bea vutcă pe mică pe ceas rămânând singur) îl muiaseră de tot; așa că conu Todiriță călca legănându-se ca o rață leșească și târâia picioarele de parcă lanțuri nevăzute i le-ar fi tras de pământ.

La început, când se scula Marghiolița de la masă și pleca la plimbări călare, c-o droaie de berbanți după ea, ca să se-ntoarcă pe-ntuneric, a mai cercat el conu Todiriță să mârâie, dar fără mult curaj. Când și-a luat sama însă că altfel nu-i chip și că Marghiolița e în stare să-l lase, nici n-a mai crâcnit; da-n sufletul lui numai el știa ce era. Când o vedea cu rochia cea despicată sărind sprintenă-n șa și ieșind pe poartă, i se umezeau ochii și rămânea așa-n cerdac, oftând amar.

Era el sigur că de-nșelat nu-l înșală, dar tare i se mai ura rămânând

așa singur-singurel și pustie-i mai părea casa fără Marghiolița. Doar cu ghiordumul de se mai lua puțin. Avea partidă cu câțiva boieri bătrâni, în fiecare zi, la el acasă. Nu scotea conu Todiriță o vorbă de leac în tot timpul jocului, afară decât spunea feciorului să mai aducă vutci sau cafele, iar când se-ntorcea Marghiolița, putea să piardă, putea să câștige lăsa jocul și pornea târâș-târâș, să-i iasă înainte. Dacă se întâmpla să nu aibă pe cine lăsa să joace în locu-i, își cerea conu Todiriță iertăciune, zicând: „Nu vă fie cu supărare, boieri dumneavoastrî, om urma mâni!" Boierii se deprinseseră cu asta în atâția ani de zile și, tăcuți, se ridicau de la masă, schimbând priviri pline de înțelesuri.

*

De-o bucată de vreme începuse Marghiolița a nu mai ieși singură chiar în fiecare zi. Ba, câteodată chiar, fără să poftească lume la ea, rămânea și câte două-trei zile-n casă, cu conu Todiriță. Întinsă pe divanul din odaia turcească, îi traducea romane franțuzești, cu multă chibzuială alese. În mai toate era vorba de femei persecutate de bărbați necioplți și aprigi, de fete înșelate, de seducători perfizi, de neînțelese soții model ș-așa mai departe. Lui conu Todiriță nu-i putea intra-n cap cu nici un preț, ca un om să poată scorni asemenea scrieri așa, de la dânsul, și, crezând în adevărul acelor istorii, foarte se întrista conu Todiriță ascultându-le.

Pentru zilele pe care le petrecea stând în casă numai el și Marghiolița, nu mai știa conu Todiriță ce mulțămire să-i facă Marghiolței. Câteodată nici nu îndrăznea să creadă c-o asemenea fericire poate să ție. Atunci, cuprins de frică, o-ndemna el singur să mai iasă la plimbare, dacă i s-a urât în casă, de-abia așteptând însă să-i răspundă Marghiolița că nu vrea. Și nu isprăvea Marghiolița un roman de cetit, fără să-i aducă conu Todiriță ba un cal arăbesc, ba o brățară, ba cine știe ce alt dar de preț. Iar într-o dimineață, în vreme ce luau amândoi cafeaua în cerdac, i-a spus Marghiolița că trebuie să

vie Iancu Durău și generalul Vladimir Vladimirovici s-o ieie la călărie, dar că-l roagă să le spuie că nu i-i tocmai bine și că nu-i poate primi, asta pentru că vrea să steie acasă numai cu el, conu Todiriță s-a pierdut de tot cu firea.

Mai vorbind ei atunci de una, de alta, conu Todiriță întrebă și el așa, dacă n-ar vrea Marghiolița să petreacă împreună sărbătorile Paștelui, care se apropiau, la via de la Șorogari.

Via de la Șorogari îi era lui conu Todiriță mai dragă decât toate. I-o dăduseră părinții când împlinise optsprezece ani. Era mai sprinten pe-atunci și-i mijea mustața. Se vedea și-acuma stând sub nucul de lângă cramă, ascultând cântecele fetelor ce se întorceau de la cules, pe când pe dealul din față apăreau și dispăreau chipuri fioroase în jurul focurilor de strujeni.

În singurătatea lui sălbatică, ce dulce i-ar fi sunat atunci o vorbă bună din gura unei femei iubite! Acuma, gândul acesta îndepărtat se putea împlini aievea!

Marghiolița strâmbă din nas:

— Ci ți-o mai vinit cu via ceea, omule? Nu știi că nu pot s-o sufăr? Mai bini am da-o di pomanî decât sî stăm vreodată-n e!

— Ei șî dacî ț-oi faci-o eu matali pi plac, ci-mi dai? - făcu conu Todiriță, zâmbind c-o întristată șiretenie.

— Mai digrabî-l faci pi postelnicul Grigori om di duh șî pi coana Catinca Armașu sî nu bîrfească o zî, dicât pi mini să îndrăgesc pustietatea ceea - răspunse Marghiolița, țâșnind în casă, pe când generalul Vladimir Vladimirovici și Iancu Durău intrau pe poartă în pasul cailor, înaintând spre conu Todiriță, care, din capul scărilor, unde le ieșise întru întâmpinare, le făcea semne de bun venit și adânci temenele.

De câteva zile ochise Marghiolița un inel c-un briliant cât bobul de fasolă și limpede ca gheața. Multor cucoane li se scurgeau ochii după el și poate că de mult ar fi strălucit el pe degetul domniței Liliana, de n-ar fi fost atât din cale-afară de scump. Altădată conu Todiriță nu s-ar fi gândit deloc la scumpete, dar dacă ar fi dat trei mii de galbeni

pe inel, ar fi rămas fără para chioară în casă, deoarece se întrecuse în cheltuieli peste puterile sale în anul acela și până la ridicarea câștigului avea să mai curgă multă apă pe Bahlui, măcar că-i Bahluiul aproape sec. S-a gândit el conu Todiriță ce s-a gândit, dar acuma găsise. Fără multă vorbă, după sfatul lui Lehrer-Naftulea Kiva, via de la Șorogari trecu în stăpânirea lui Kir Axinte Cuțarida pe prețul inelului.

*

Când s-a întors conu Todiriță acasă cu inelul, însera. Marghiolița, în fața oglinzii, pe-un scăunaș mic și fără spetează, își desfăcuse cozile aurii ce atingeau pământul, închipuind în lumina micșorată un snop de raze pe care apusul le uitase pe covor, în preajma ei. Conu Todiriță nu mai putea de nerăbdare. Privirea lui se opri pe umbra neagră pe care brațele Marghioliței, ca două gâturi de lebădă împreunate după ceafă, o lăsau să se vadă subțiori:

— Mai ții minte, Marghioliṭo - vorbi el cu glas tremurat, - cî ț-am făgăduit sî-ț fac via di la Șorigari plăcutî? Iacâtî-o, ț-am adus-o! Și-i întinse cutioara de catifea albastră cu giuvaerul.

A roșit de plăcere Marghiolița când a deschis cutia și sărind de gâtul lui conu Todiriță se prefăcea că-i pare rău:

— Vai di mini și di mini, Todiriții dragî, sî poati sî dai tu via pentr-o podoabî? Dacă știem una ca asta, zîu cî nu-ț mai spuneam.

Dar conu Todiriță a cuprins-o în brațe, șoptind:

— Di-aș fi dat tăti moșiile pi chetricica asta și tot nu-mi păre rău, cî știu cât di mult ți-o plăcut când ai văzut-o. Da' ti rog șî eu ceva, Marghioliṭo. Când or vini barbații sî-ți spuii vorbi vicleni, uitî-ti la inel și adî-ț aminti ci amărăciuni mi-ai faci di ti-ai potrivi lor.

Marghiolița încruntă sprincenile:

— Ci-ț mai treci șî ții prin cap, Todiriții! și-l sărută pe obraz, astupându-i gura cu palma ei parfumată.

Nu isprăvise bine vorba și la ușă se auzi glasul Ioanei, care întreba

dacă poate să intre. Răspunzând Marghiolița că da, Ioana intră, făcându-i un semn care vroia să spuie că conu Todiriță e de prisos. Marghiolița îl rugă să treacă puțin în salon, că vin și ele cum și-a isprăvi de pieptănat părul.

Cu inima bătând de fericirea pe care o trăise, conu Todiriță plecă să-și aprindă un ciubuc. Cum a ieșit conu Todiriță, Ioana vârî Marghioliței în bluză un răvaș pe care-l scoase dintr-o carte și-i șopti ceva la ureche. Marghiolița o sărută. Apoi intrară amândouă în salon, vorbind cu glas tare despre lucruri neînsemnate.

*

Mihai Boian, vărul Ioanei, de-abia întors de la învățătură de la Paris, fusese prezentat Marghioliței de Iancu Durău într-una din plimbările ei la Copou. Era un băiat de vreo optsprezece ani, înalt, subțirel și cam palid la față. Avea ochi albaștri, gene lungi, părul negru, lucios și dat pe spate: chip de copil suferind. La vederea Marghioliței, într-atâta s-a zăpăcit, încât i-a răspuns de-a-ndoaselea și îngăimat la cele câteva întrebări pe care ea i le-a pus, cu bunăvoință doar - simțise și Iancu. Ajuns acasă, s-a spovedit Ioanei. Părea rușinat, îngândurat chiar că trebuie să fi lăsat Marghioliței o amintire atât de proastă. Spunea că mult ar vrea să-i scrie, faptă la care Ioana l-a îndemnat, îmbărbătându-l și luând pe seama ei să ducă scrisorile. A mai văzut-o Mihai Boian pe Marghiolița de vreo câteva ori pe la sindrofii, dar când se simțea în stare să vorbească, nu putea rămâne singur cu ea; când rămânea singur cu ea, îi pierea îndrăzneala. De scris, însă, îi scria mereu prin Ioana, care sfârșise prin a-și cam bate joc de sfiala lui neîntemeiată. Poate de aceea și răvașul acesta din urmă era mai aprins ca toate celelalte. Atâta îl citise Marghiolița, că-l știa aproape pe dinafară. Îl închise în sertarul unei mesuțe de abanos, a căruia cheiță o ținea ascunsă. Apoi își lipi fruntea pe geamul ce da în livada din dosul casei, privind mult și cu gândul nicăieri goana liliecilor în înserare. „Ciudați copiii aceștia - își zise deodată

Marghiolița -, ti scot din minți cu scrisul lor și cum ti zăresc li pieri glasu. Dacî n-au îndrăzneală nici cât șoarecili cari roadi cașcavalul di pi masî, di ci ti mai stârnesc digeaba? Ci, Dumnezău, el nu-nțălegi? Sau poati c-așteptî sî-ncep eu?"

O vacă mugi în depărtare, apoi un zgomot de talangă se tângui din ce în ce mai slab. O trăsură hurui aproape de tot și se opri, se vede la un vecin.

„Șî ci priviri tristi ari!" oftă Marghiolița, trântindu-se pe divan și afundându-și capul în pernele cu miros de colb.

*

Venind ziua Învierii și întâmplându-se ca domnul să fie sculat de pe boală la o moșie din Țara-de-Sus, nu i-au dat voie doftorii să vie la Ieși. De aceea toți boierii mai de frunte au fost poftiți după slujba de la Mitropolie să ciocnească ouă roșii și-un pahar de vin în palatul lui beizade Mitriță.

Se-mbrăcase Marghiolița în rochie de mătasă, albastru închis, aproape negru, cu pieptul și brațele goale, și drept orice giuvaericà, inelul cu briliant. Mult i-a plăcut lui conu Todiriță îmbrăcămintea aceea și-i drept c-o prindea pe Marghiolița, că-ți venea s-o sorbi într-un pahar cu apă. Și la urma urmei, ce-i trebuiau podoabe, când le-ntrecea pe toate?

Bine-a zis Iancu Durău când a zis că nici nu-i cuviincios a spune că Marghiolița poartă podoabe și c-ar trebui să se spuie că podoabele o poartă pe ea. Dar conu Todiriță nu se îndoia că Marghiolița a pus numai inelul cel nou, anume pentru dânsul, ca să-i arate cât de mult îl prețuiește.

Când suia conu Todiriță cu Marghiolița scările palatului, era un zgomot și-o veselie că trebuie să se fi auzit din Tatarași. Unii dansau, alții gustau câte ceva la bufet, alții se plimbau pe terasă și prin grădină, iar vreo câțiva se așezaseră la joc în odăi mai retrase.

Zărindu-l pe Mihai Boian în picioare, la ușa salonului cel mare,

unde se dansa de zor, Marghiolita păli și simți că amețește. Cum conu Todiriță intrase în vorbă cu beizadeaua, Marghiolița luă de braț pe generalul Vladimir Vladimirovici spunându-i: „Hai și î ne-om plimba olecuțî prin grădini, generali, vrai? Tari-i cald în odaia asta și-aș asculta bucuroasă niscaiva năzbâtii de-a matali!”

Coanei Catinca Armașu nu i-a scăpat tulburarea Marghioliței și, punând-o pe sama întâlnirii cu generalul, ieși după el afară și, oprindu-se după leul de piatră, în josul scărilor nu-i slăbi din ochi.

Generalul era un om glumeț și foarte familiar cu cucoanele pe care le distra cu povestiri picante din numeroasele lui călătorii. Luând-o pe Marghiolița de mijloc, cum îi era obiceiul, se îndreptă cu ea pe-o alee lăturalnică. Atâta i-a trebuit cucoanei Catinca: să vadă una ca asta cu ochii ei. S-a dus glonț la conu Todiriță și, trăgându-l deoparte, n-a întârziat să-i spuie, cu surâsul ei răutăcios:

— Educații frantuzeascî, hai? Educații franțuzeascî! O fi! Eu una știu cî l-am văzut cum ti văd pi generalul Vladimir Vladimirovici di gât cu Marghiolița prin grădini.

Lui conu Todiriță i s-au muiat picioarele. Răsuflarea i se curmă:

— Coanî Catincî, ie sama: ai văzut cu ochii matali?

Coana Catinca s-a înspăimântat. Ar fi vrut să deie-napoi:

— Di văzut i-am văzut, nu pot zîci... Asta nu-nsamnî cine știi ci, da’ oricum pintr-o fimei di boier nu sî cadi!

Lui conu Todiriță îi vâjâiau urechile. Dădu să iasă. Cucoana Catinca i s-a pus în față:

— Stai, băietu maichii, nu fă scandal, că ti faci din bagiocurî și nu șădi bini.

Conu Todiriță ieșise.

Cocoana Catinca se luă câțiva pași după el, apoi rămase locului în fața nepoatei Natalița, care-i ieșise înainte și privea nedumerită că n-o vedea coana Catinca, măcar că la ea se uita, vorbind singură: „Cini m-o pus sî-i spun acuma, cini m-o pus? Parcî văd cî pănî la urmî tot pi mini mă scoati vinovatî. Măcar de-ar trimite-o plocon acasî!”

*

Nu auzea Marghiolița nimic din cele ce-i spunea generalul. Gândul îi era aiurea: „Hai ș-om intra - îi zise -, s-o răcorit!” Făcură înconjurul casei, intrând pe ușa din fața aceleia pe care ieșise conu Todiriță.

Mihai Boian, luat cu nepusă masă de cucoane, juca „lancier”-ul pe care-l conducea Iancu Durău. Auzind glumele lui Iancu Durău (aceleași care o veseliseră atâta altădată), Marghioliței îi venea să țipe de necaz. Veselul Iancu Durău îi părea nesuferit. Mihai Boian își mușcă buzele zărind-o pe Marghiolița privindu-l țintă, tocmai de pe locul pe care o așteptase atât, dar n-avea ce face: jocul era de-abia la început și Iancu Durău nu uita o figură de l-ai fi picat cu lumânarea.

Marghiolița ieși suspinând în grădină. Conu Todiriță o căuta prin toate ungherile:

„Va sî zîcî asta erau plimbările și strâmbăturile și tăti mofturili!” În mintea lui înnebunită o vedea pe Marghiolița în brațele tuturor cunoscuților casei:

„Eu o cred fimei di treabî, și e mă faci di rîsu lumii! Di gât cu generalu! Di gât cu generalu!” Vorbele aceste se rostogoleau în capul lui conu Todiriță ca niște pietre de moară: „Șî eu care-o credeam un copil! Acuma văd eu ci-nsamnî apucărili ii. Di-aceea n-are e rușîni sî iasă dimineața-n cămeșî înaintea lui Căițoi. Fiindcă-i ră, nu fiindcî-i copilăroasî! Az, generalul, ieri, altul, mâni cini știi cine! Cum sî mă-nșăli è atîția ani sî eu sî-i cred tăti, ca prostu?”

*

Marghiolița ajunsese la pavilionul din fundul grădinii. Îl ocoli. Nici aici nu scapă de muzica acea îngrozitoare. Din când în când, vocea lui

Iancu Durău se auzea lămurit: *Avancez, balancez, chaîne ang- laise!*[60]

Îl avea încă în ochi pe Mihai Boian, alături de deșănțata aceea de Ilenuța, când, la o cotitură, îi ieși înainte conu Todiriță.

— Unde-i generalu? răcni el deodată.

Cu gândul în altă parte și nebănuind nimic din ceea ce se petrece, îi răspunse Marghiolița liniștit:

— L-am lăsat în salonul di danț.

Atâta prefăcătorie puse capăt răbdării lui conu Todiriță. În culmea mâniei, ridică mâna și se repezi să-i deie o palmă. Marghiolița, mai sprintenă, se feri într-o parte și conu Todiriță, oare se năpustise asupra-i din răsputeri, se prăbuși la pământ. Marghiolița n-a mai așteptat să se scoale și i-a și trântit două palme răsunătoare și bine potrivite pe obrajii umflați ai lui conu Todiriță:

— Îndrăznești sî ridici mâna asupra me, caraghiosule? se răstea ea tremurând toată - socoți tu cî fata hatmanului Leonaș va suferi mai mult sî steii supt un acoperiș c-un stricat ca tini? Nu țîi scârbî, nerușinatuli, sî ti gândești la asămine porcării? Sî mî bănuiești pi mini c-un om cari poati sî-mi fii șî tată? Ticâlos! Mascara!

Dar pe când vorbele urâte cădeau ploaie pe capul lui conu Todiriță, Marghiolița băgă de samă că-i sărise inelul de pe deget.

— Iaca, bini-mi pari - zise ea cu ciudă - mi-o sărit inelu. Asta-i pedeapsa lui Dumnezeu. Țîi minti ci mi-ai spus când mi l-ai dat. Ți s-împlinești voia. Ai sî ti-ntorci sîngur acasî, cî eu mă duc de-a dreptul la Șîndriceni, la tata.

Conu Todiriță simțea că i se-ntunecă mintea. Nu mai știa ce face, nu mai știa ce spune. Căzu în genunchi și cuprinzându-i picioarele, îi săruta papucii:

— Iartă-mî, Marghioliță - gemea el - mă prăpădisem cu firea. Bati-mî, omoarî-mî. Oi puni tăti moșîili meli pi numili matali, oi sta,șî

---

[60] Comanda unei figuri de dans, voind să zică: înaintați, legănați-vă, lanț englezesc (n.a.).

la bucătării dacă vrai, n-oi vini în casî decât când mî-i chema mata, da zî cî ti-ntorci, cî nu mai pot fără mata, Marghioliṭo, mă prăpădesc, îmi fac samî!

La câṭiva paṣi în spatele lui conu Todiriță, Marghiolița zărise briliantul lucind ca un strop de rouă în iarba proaspătă. Răzbunarea ei era ticluită:

— Hai, mișcă-n casî și vină cu slugi și lumânări, porunci ea. De-acuma, cum ți-a fi norocul, Todiriță! Îi găsi inelul, ti iert, nu lî-i găsî, basta!

Lui conu Todiriță începea să-i vie inima la loc:

— Ṭî l-aduc, Marghioliṭo, ṣî din fundu' pământului, ṭî-l aduc!

Marghiolița zâmbea hain:

— Hai, du-ti o dată!

Și pe când conu Todiriță alerga, cum putea dumnealui s-alerge, să deie de știre beizadelei, Marghiolița se aplecă, luă inelul și-i dădu drumul în sân.

*

Vestea pierderii inelului se răspândi printre musafiri cu iuțeala fulgerului.

„Asta-i acu' - își zicea coana Catinca Armașu - acu' credeam c-o omoarî, ș-acu îi cautî inelu'. S-or fi împăcat, mai știi? Ti pui cu nebunu'?"

Și prefăcându-se că-i obosită, coana Catinca se strecură prin învălmășeală și poronci să-i tragă trăsura. Printre slugi era zarvă mare. Le băgase-n draci Costache Cârnul, omul beizadelei, scoțând fânarele din șură: „Sî nu viniți fără inel, cioroilor, că vă jupoi di cheli, m-ați priceput?"

Boierii mai tineri o luară înaintea slugilor, cu lumânările de la înviere. Cei mai bătrâni îi urmau, fără lumânări. Nu rămăseseră în toată casa decât vreo câțiva jucători întârâtați, și-n salonul cel mare, vreo trei cucoane bătrâne, cărora apucase coana Catinca să le spuie

ceva și care așteptau nerăbdătoare sfârșitul.

Însuși beizade Mitriță luase o lumânare și pornise în fruntea celor ce căutau.

*

Cu inima bătând să-i sară din piept, se apropie Marghiolița de Mihai Boian, și apucându-l de mână, îi șopti cu glas stins și întretăiat: „Du-ti răpidi în dosu' pavilionului di lângî florării. Ai sî vezi un geam deschis. Sai înăuntru ș-așteaptî-mî acolo."

*

Îl taie pe oricine capul ce-au putut face Marghiolița și Mihai Boian, stând mai bine de-un ceas în pavilionul de lângă florărie.

Acuma se uitau printre perdele și, văzând că mulți încep a stinge lumânările și-a intra în casă, cu mare părere de rău, își dădură sama că trebuie să se despartă. Marghiolița, în picioare, lângă fereastră, se lipise de Mihai Boian și-i mângâia cârlionții întunecați: „Vez tu, dragostea me - îi spuse ea arătându-i îngrămădeala aceea de lumini în noapte - pentru tini umblî lumea asta în patru lăbi, scormonind prin iarbî!" Mihai Boian întoarse capul mirat. „Inelul e la mini - urmă Marghiolita în șoaptă și strângându-l mai apăsat la sânul ei ametitor. Ie-l, fă-ti cî-l cauț și întră-n casî, spunând că tu l-ai găsit. Ai sî mă crez nebunî, nu-i așa?"

Îi acoperi gura cu buzele ei fierbinți și se afundă în beznă.

*

Era o noapte liniștită și fără lună. O boare ușoară de-abia mișca leneș frunzele mesteacănului, ca niște limbi de balaur. Ametit încă de dezmierdările Marghiolitei, Mihai Boian se amestecă printre acei ce căutau inelul. Ținând inelul bine strâns în pumn, se aplecă în iarbă,

făcându-se a căuta, când, pe neașteptate, se trezi nas în nas cu conu Toidiriță. Tulburat de această arătare, Mihai Boian, fără să-și deie seamă, strigă: „Inelul!" și i-l întinse lui conu Todiriță. Conu Todiriță își lipi buzele lui cleioase de fața lui de copil (ceea ce Mihai Boian suferi cu destulă neplăcere), strângându-i degetele subțiri în mâna lui bunducă:

— Nu-ț poț da samî, tineri, cât mă-ndatorezi. Acu' nu di parali, cî nu mi-ar păsa, dar țîni Marghiolița la inel mai mult ca la orei. Da', ca sî faci binili pi di-a-ntregul, am sî ti rog di ceava. Știi, ca țîganu: Îi dai mâna, el îț ceri și picioru. Da' mata ești tânăr, nu știi! Șî ca sî nu ti mai țîn digeaba, iaca ci ti-aș ruga: aș vrea sî-i spun Marghioliții cî eu i-am găsît inelu'. Cred cî matali puțin îț pasî și ii mari plăceri i-ar faci știind cî l-am găsît eu!

— Vai di mini, cucoani, - o încurca Mihai Boian, cu ce mai mari plăceri, cum di nu, dacî vrei mata, sî poati?...

*

Conu Todiriță a dat buzna în salon și ducându-se drept la Marghiolița, care râdea de se prăpădea cu Ioana Buhuș, îi arătă inelul. Nu mică i-a fost mirarea Ioanei, văzând inelul în mâna lui conu Todiriță, căci asta nu se potrivea de loc cu ceea ce îi povestise Marghiolița până atunci, făcând atâta haz. Dar când îl zări în spate pe văru-său Boian, începu să priceapă și întrebă așa, ca să nu tacă:

— Cum sî poati, coani Todiriții, chiar mata l-ai găsît?

Și i-a răspuns postelnicul Grigore, care trăsese cu urechea în grădină și auzise când se ruga conu Todiriță de Mihai Boian:

— Ti pui cu Todiriții, dudui dragî? Omu' ista are ochi di hultan și nas di copău!

*

Toată lumea a ciocnit în sănătatea lui conu Todiriță:

— Tot așa sî-ț miargî, cucoani - făceau prietenii - ai început noaptea Învierii cu noroc!

Ceea ce n-a înțeles nimeni, însă, afară de cei doi pe care-i știm și de Ioana (postelnicul Grigore plecase înainte), e că dintre toți boierii aflători în casa lui beizadea Mitriță, numai pe Mihai Boian l-a îmbrățișat la plecare conu Todiriță.

*

Se crăpa de ziuă când careta lui conu Todiriță cobora-n Sărărie, în trap mărunt. Era conu Todiriță prea rușinat de ce pățise și neștiind cum să înceapă vorba, a spus și el așa:

— Marghiolițo, dragî, ar trebui să-l chemăm din când în când pi la noi pi baietu ista a lui Boian, cî tari-i sfios și cum sî cuvini. Știi că mii-mi plac oamenii cu suflet și, dac-a fi cum îl aratî fața, îi bun di pus la ranî Mihai Boian.

— Mda - i-a răspuns Marghiolița, cu glas obosit - îl putem chema câteodatî, da mă tem sî nu i sî urască la noi, cî-i prè tânăr și nu pre vin băieți di sama lui.

Vezeteul oprise. Conu Todiriță sări el întâi și înconjurând careta pe la spate, deschide ușa dinspre scară, ajutând Marghioliței să se deie jos. Cum sta cu mâna întinsă așteptând, lumina celor dintâi raze răsfrânte în poleiala caretei puneau un nimb de foc în jurul feței lui blajine. Și conu Todiriță părea un sfânt al nevinovăției, zugrăvit în bătaie de joc de-un meșter mucalit.

*

Această întâmplare a fost scrisă la mănăstirea Văratec, în luna septembrie, ziua șaptesprezece, fiind cursul anilor 7366, iară de la Christos 1857, de mine, Ecaterina Opriș, nevrednică țiitoare a domniei-sale Domnului Alexandru Balanțoff.

(*Hronicul măscăriciului Vălătuc,* Editura Cartea Românească, Buc., [1928], p. 15)

FIȘĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ I

TEODOREANU, AL. O. (Păstorel) (Alexandru Osvald Teodoreanu)

30 iul. 1894, Dorohoi – m. 18 martie 1964, București

Poet, prozator, eseist, publicist.

Studii: ciclul secundar la Liceul Național (1906-1910) și la Liceul Internat „C. Negruzzi" (1910-1914) din Iași, Școala de Artilerie din București (abs. cu gradul de sublocotenent), Facultatea de Drept a Universității din București (înscris 1913, diplomă de licență 1920).

Participă la Primul Război Mondial luptând pe fronturile din Transilvania și Moldova, fiind decorat cu „Steaua României" și avansat la gradul de căpitan.

În 1920 este încadrat ca supleant la Tribunalul din Turnu Severin, apoi pleacă la Cluj pentru a contribui la apariția revistei Gândirea; în 1923 participă la un lung turneu de șezători literare prin țară, organizat de revista Gândirea și Societatea Scriitorilor Români.

În 1930 face parte din Consiliul de direcție al Teatrului Național din Iași; în 1934 este angajat ca funcționar la Fundațiile Regale; va mai deține de asemenea și funcția de inspector oenolog al Statului.

Paralel cu activitatea profesională are și preocupări literare, colaborând cu versuri și proză la diverse ziare și reviste: *Adevărul, Adevărul literar și artistic, Albina, Astra, Ateneu, Bilete de papagal, Capitala politico-literară* (debut cu versuri în 1916*), Contemporanul, Crinul* (debut ca epigramist, nr. 2 din 17 nov. 1919*), Curentul, Cronica, Dimineața, Epigrama, Familia, Flacăra, Gazeta literară, Gândirea, Glasul patriei, Hiena, Însemnări literare, Lumea, Lumea literară și*

artistică, Magazin, Rampa, Realitatea ilustrată, Revista Fundațiilor Regale, România viticolă, Timpul, Tribuna, Țara noastră, Universul literar, Viața Românească, Vremea, La Roumanie nouvelle și Roumanie d'aujourd'hui.

În colaborare cu Adrian Maniu, a scris feeria în versuri *Rodia de aur*, publ. în Viața Românească (nr. 7-9/ 1920) și jucată pe scena Teatrului Național din Iași și, aproape un deceniu mai târziu, pe scena Teatrului Național din București.

Traduceri din literatura universală, cu predilecție: N.V. Gogol, Prosper Merimée, J. Hašek, A. France, I.S. Turgheniev.

Mason, membru fondator al Lojii „*Dimitrie Cantemir*" din Iași, 1928.

Premiul Academiei Române pentru debut – *Hronicul măscăriciului Vălătuc*, 1928; Premiul Național pentru proză, 1937. În 1939 a fost rechemat la arme în Regimentul 24 de artilerie, aflat la Roman.

În anul 1960 Tribunalul Militar al Reg. a II-a Militară l-a condamnat la 6 ani de închisoare corecțională și 3 ani de interdicție pentru „*uneltire contra ordinei sociale*", din cauza epigramelor cu caracter insultător la adresa unor personalități politice importante aflate la conducere. A fost eliberat înainte de termen.

Figurează în antologii de versuri și proză: *Antologia poeților de azi* (vol. 2, București, 1928), *Antologia epigramei românești* (ed.a 2-a, București, 1934), *Poezia ieșeană contemporană* (Iași, 1968), *Cu bilet circular* (Cluj-Napoca: Dacia, 1974), *Antologia poeților de azi...* (București: Albatros, 2000), *Poezia română religioasă* (București: Editura Coresi, 2002), *Academia liberă* (Iași: Princeps Edit, 2005).

OPERA: *Hronicul măscăriciului Vălătuc* (pov. comice; București: Cartea Românească, 1928; ed. a 2-a, rev. 1930, reed.1946; București: Editura Tineretului, 1966; Cluj: Dacia, 1972; Iași: Junimea, 1989; București: Editura Fundației Culturale Române, 1992; București: Vremea, 2001), *Trei fabule* (București: Bilete de papagal, 1928), *Mici satisfacții* (schițe umoristice; București: Cartea Românească, 1931),

Strofe cu pelin de mai contra Iorga Nicolai. Cu o scrisoare inedită de la Dante Alighieri (epigrame și versuri satirice; Iași: Viața Românească, 1931), *Un porc de câne* (schițe; București: Națională-Ciornei, 1933; București: Porus, 1992; 2002), *Tămâie și otravă* (publicistică, 2 vol.; vol.1, București: Națională-Ciornei, 1934; vol.2, București: Cultura Națională, 1935; reed. Timișoara: Editura de Vest, 1994; Iași: Vasiliana'98, 2008), *Bercu Leibovici* (schițe și nuvele; București: Cultura Națională, 1936; ed. a 2-a, Buc., 1942), *Vin și apă* (catrene și parodii; București: Cultura Națională, 1936; reed. Iași: Editura Fundației „Neamul Românesc", 1996), *Caiet* (versuri; București: Fundația pentru literatură și artă Carol II, 1938; ed. a 2-a, 1943), *Berzele din Boureni* (București: Editura Tineretului, 1957), *Versuri* (București: Minerva, 1972), *Gastronomice* (București: Editura pentru turism, 1973; București: Vremea, 2001; București: Humanitas Multimedia, 2008), *Inter pocula* (epigrame; Cluj: Dacia, 1973), *De re culinaria* (București: Sport-Turism, 1977; București: Agora, 2011), *In vino veritas* (epigrame, parodii; Timișoara: Helicon, 1995), *Bahice și politice* (epigrame; București: Editura Victor Frunză, 1996), *Epigrame și alte rime vesele* (București: Humanitas, 1997), *Pahare și săgeți* (epigrame; Iași: Vasiliana '98, 2003).

TRADUCERI: V.G. Korolenco – *Copiii subteranelor* (București: Editura Tineretului, 1952), S. Babaevschi – *Fericirea lui Mitia* (în colab.; Buc., 1954), N.V. Gogol – *Opere*, vol. 1-2 (în colab.; Buc., 1954-1955), *Taras Bulba* (ed. a 2-a, Buc., 1956, 1968, 1988), V. Ivanov – *Nuvele; Povestiri; Amintiri* (în colab.; Buc.: Cartea Rusă, 1955), Molière – *Opere,* vol. 2 (Buc.: E.S.P.L.A., 1955), J. Hašek – *Peripețiile bravului soldat Svejk în războiul mondial*, vol. 1-2 (în colab.; Buc.: E.S.P.L.A., 1956), Prosper Merimée – *Nuvele* (Buc.: E.S.P.L.A., 1956), A. France – *Istorie contemporană*, vol.1: *La umbra ulmului. Manechinul de nuiele* (Buc.: E.S.P.L.A., 1958), *Istorie contemporană: La umbra ulmului; Manechinul de nuiele; Inelul episcopal; Domnul Bergeret la Paris* (Buc.: E.L.U., 1965), Prosper Merimée – *Carmen* (Buc., 1970), Tamango (în

colab.; Buc.: Univers, 1971), *Feminități; Tentația* (Buc.: Gutenberg-Casa Cărții, 1992), N.V. Gogol – *În noaptea de Ajun* (în colab.; Iași: Dab-Canova, [1991]).

FIȘĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ II

TEODOREANU, AL.O. (Păstorel) (Alexandru Osvald Teodoreanu)

30 iul. 1894, Dorohoi – m. 18 martie 1964, București

A fost un avocat și scriitor român, cunoscut epigramist, gurmand și iubitor de vinuri, membru de seamă al boemei ieșene și bucureștene. A rămas în literatura română prin epigramele sale.

Este fiul cel mai mare al lui Osvald Teodoreanu, avocat ieșean de renume și al Sofiei Teodoreanu, fiică a compozitorului Gavriil Muzicescu, profesoară la Conservatorul din Iași. Este fratele mai mare al romancierului Ionel Teodoreanu.

Urmează ciclul secundar la Liceul Național (1906-1910) și la Liceul Internat din Iași (1910-1914), unde printre dascăli se numără și prozatorul Calistrat Hogaș. Absolvent al unei școli de ofițeri, în timpul primului război mondial este mobilizat și participă la luptele din Transilvania și din Moldova, fiind grav rănit. Obține licența în drept în 1920 și e numit magistrat la Turnu Severin. Profesează doar șase luni, principala ocupație fiind cea de expert oenologic. În 1930 fusese cooptat în conducerea Teatrului Național din Iași și în 1934 se angajează ca funcționar la Fundațiile Regale.

Primul volum publicat a fost *Hronicul măscăriciului Vălătuc*, un tablou de moravuri scris în cheie umoristică, populat de o serie de

personaje colorate caracterizate prin intermediul farsei, aducându-i scriitorului prețuirea unor critici prestigioși, precum Paul Zarifopol. Marele critic literar George Călinescu a comparat romanul cu „*Gargantua și Pantagruel*". Genul proxim al celor opt texte - unele în proză, altele în versuri și fiecare de altă factură stilistică, având ca ramă pretextul manuscrisului găsit - ar fi povestirea, iar diferența specifică - pastișa cu efecte comice a stilului cronicăresc și a graiului moldovean, întreţesute ingenios, dar nesilit cu neologismul tehnic (oenologic și gastronomic) și cu citatul erudit.

După debutul literar cu volumul *Hronicul măscăriciului Vălătuc* activitatea literară a continuat însă mai mult intermitent. În anii '30 i-au apărut două volume de epigrame: *Strofe cu pelin de mai pentru/contra Iorga Neculai* și *Vin și apă*, trei cărți de proză: *Mici satisfacții, Un porc de câne* și *Bercu Leibovici* și două volume de publicistică diversă, sub genericul *Tămâie și otravă*. Poeziile apar în volumul *Caiet* din 1938. A scris în colaborare cu Adrian Maniu basmul dramatizat *Rodia de aur*, pus în scenă la Naționalul bucureștean în stagiunea 1929/1930. În 1957, 1966 și 1989 au apărut antologii din proza sa, iar în 1972 un volum, tot antologic, de *Versuri*. În anul 1973 apare postum volumul *Gastronomice*, reeditat în 2000. A colaborat, de asemenea, la numeroase traduceri ale operelor lui N.V. Gogol, Jaroslav Hašek, Anatole France, Prosper Merimee.

Opera lui Al. O. Teodoreanu a circulat și oral, iar în timpul regimului comunist chiar clandestin. După 1989, epigramistul a fost redescoperit, mai ales cu acele versuri celebre prin opoziția spirituală față de ordinea de lucruri din regimul comunist. Din păcate, unele dintre textele ce i se atribuie, mai mult vulgare decât spirituale, nu îi aparțin, iar altele circulă în mai multe variante care nu îi mai pot fi atribuite epigramistului.

Pasiunea sa de gurmand și iubitor de vinuri se baza pe calitățile sale gustative remarcabile. Este îndeobște cunoscut faptul că Păstorel Teodoreanu era chemat întotdeauna să arbitreze orice dispută în domeniul identificării și categorisirii degustării produselor obținute

din struguri, adică vinuri și coniacuri. Calitățile sale gustative și experiența deosebit de variată și complexă pe care o avea în degustarea vinurilor românești, în special, îl făcea capabil să identifice cu o „precizie uluitoare" nu numai soiul de vin, podgoria și anul fabricației, ba chiar și alte amănunte, cum ar fi orientarea geografică a locului pe care se găsea via din care se fabricase vinul, cât de pur era acesta (în sensul folosirii unei singure varietăți de, să zicem, Muscat Otonel), regimul pluvial al anului respectiv în locul unde se găsea via etc.

A scris și un *Tratat despre vinuri, coniacuri și tehnica degustării acestora*, care din păcate, rămânând doar în manuscris, este astăzi considerat pierdut.

Un alt epigramist celebru, Mircea Ionescu Quintus, sintetizează prețuirea unanimă:

„Să-nchinăm paharul
Pentru Păstorel
N-a fost nici Cotnarul
Mai spumos ca el."

CUPRINS

VERSURI 4

Alchimistul 5

Arbiter elegantiarum 5

Broaștele 6

Ca totdeauna 7

Cântec inutil 8

Cântece de ospiciu 9

Dimineață 12

Era 14

Galben 15

Indiscreții 15

Întomnare 16

Lied 17

Madrigal 18

Nemurirea 18

Octombrie 19

Spovedanie 20
Statuia 20
Ca totdeauna 21
Toamnă 22
Vis 22
Răboj moldovenesc 23
Epigraf 24
Iubirea mea 24
[Ofițer artilerist] 25
[Scrisoare de pe front...] 25
[Jalbă] 26
Profilaxie 26
Final 27
În sanatoriu 28
Crăciun blajin 28
Coincidențe 28
Se-nchină pustnicul 29
1700 29
Ilie Postelnicul către Maria Sa 30

Parodie neoriginală 30

[Întunecos spital și rece] 31

Scrisoare 32

[Garofiței] 32

Preciziuni 33

[Iar Bachus...] 33

Se-nchină pusnicul 34

EPIGRAME 35

Din volumul STROFE CU PELIN DE MAI PENTRU/CONTRA IORGA NICOLAI... (1931) 36

Între genii 37

Excepție 37

Iorga ministru? 37

Guvernul Iorga 38

Prim-ministru 38

Dilemă 38

Ghinion 39

Festivități 39

Epitaf 39

Răzbunare 40

[Dramaturgului] 40
Nuanțe 40
Oratorul 41
Ziaristul 41
* * * 41
Fă-mă, Doamne 42
Gentlemenul în schimb de politețe 42
Socoteală 42
Dezastre 43
[Ordin portarilor] 43
Dilemă 43
La Voronoff 44
Poetul 44
Filosoful 44
Intervenționistul 44
Moralistul 45
Pedagogul 45
Macro istoricul 45
Istoricul 45

Economistul 46
„Mari realizări” ale istoricului Iorga 46
Monumente 46
Măsura prostiei... 47
Tașcă era un apropiat a lui Iorga în partid... 47
Guvern fără Tașcă 47
Corespondență. „Și era Voevodul mic la stat.” Ureche 48
C.F.R. - schiță umoristică al istoricului Nicolae Iorga 48
Marele Iorga 48
Pariu 48
La moși 49
Tenorul. La radio 49
IN VINO VERITAS 50
Profesorului său de limba română 51
Bătrânului Cotnar 51
Causas rerum 51
La Cotnărașul... 52
Să cred 53
Armistițiu 53

„Poeților moldoveni” 53
Un pahar de vin... premiat..... 54
Elogii... vinului de Cotnari..... 54
Urare 56
Consolare..... 56
Reclamă 56
Nu contrazice... 57
Nadă..... 57
Unul bea că-i băutor 57
Pentru subtilul... 57
Când mă duc 58
Domnilor cârciumari din țara mea..... 58
Și astăzi 58
Unui antialcoolic..... 58
Aroma vinului 59
Laringologului..... 59
Spuneți și copiilor 59
Culmea ironiilor... 59
De Anul Nou..... 60

Domnului profesor Al. R(osetti) 60
Domnului Cezar P(etrescu) 60
Domnului Raoul A. 61
Maestrului Br(ătescu) V(oinești) 61
* * * 61
* * * 61
Popei Man 62
La restaurantul Uniunii Scriitorilor 62
Alean 62
Cât mai e pe lume vin 62
D-lui Osvald T(eodoreanu) 63
Lui Osvald 63
Lui Boilă 63
Dropia 63
[Și pentru... Păstorel] 64
La Carlton... 64
Dintr-o cronică despre cozonaci 64
Cozonacii lui Păstorel 65
Replici 65
Un catren pentru... Continental 66

Lui Eugen Petit 66
Lui Victor Eftimiu 67
[Lui Tilică] 67
Domnului Tilică I. 67
Unei brunete 68
Unui curtezan gelos 68
Cincinatină 68
Unei femei bolnave de varici 68
Nedreptate 69
Cuvinte pentru Eminescu 69
Autograf pe o carte 69
La restaurantul „La Dobrică” 70
O să intru în păcat 70
Sfrijită ca o Sfântă Vineri 70
Lui Costică Pillat 70
Aroma vinului 71
Geometrie bahică 71
Drăgălașe păhărele 72
Odă sarmalei 73

Curiozități 74
Netrebnicii 74
Pacoste 74
Reverii 75
Culesul viilor 75
[Bachus... din vis] 76
[La... Drăgășani] 77
Nuri 77
Sonet 78
Sonet pe rime date de Eugen Jebeleanu la... Hanul Ancuței 78
La Cenaclul „Sonet” 79
La „Trei sarmale” 79
Cu... N. Tonitza 80
În localul lui Samoilă 80
Primejdii 81
Sentimental cocteil 81
Victor, viitor ministru, își caută un șef de cabinet. 82
Victor mofluz 82
Tranzacții 82

Lui Victor Iamandi 83
Răspuns la un calambur făcut de V. Iamandi 83
La Iași 83
Unei dame văduve 83
Poem simfonic 84
Lui Brâncuși 85
Post-festum 85
La Lido 85
Unui chefliu 86
Aceluiași (chefliu) 86
Dialog 86
Unui confrate antialcoolic 86
Spovedanie 87
Mitologie 87
La „Capșa” 88
„Duel” Noica – Păstorel 88
Din ciclul „Cu ghitara” 89
Cântecul logofătului 90
Unei doamne cu preferințe pro-germane (în politică și amor): 90

Exegi monumentum 91
Sonet la „Cronicile gastronomului” 91
Miliței Petrașcu 92
Lui Emil Petrașcu 92
Catren consacrat berii 93
La Gambrinus 93
Sub streașina pădurii... 93
Întomnare 94
„Nepotul” 94
Uricani 95
La Murfatlar 95
Lui Ion Creangă 95
La „GASTRONOMICE” 96
De-ale lui Costache 96
Duel cu „imaginarul” Costache 97
Oul lui Columb 98
La crâșmă sau la... cimitir 98
Cântecul lebedei 99
Epitaf 100

Testamentul lui Păstorel 100

Ultimele cuvinte ale lui Păstorel (anticipație regretabilă).....100

Lui Gh. Gheorghiu-Dej 101

Lui Teohari Georgescu.....101

Guvernulului Groza 101

Lui Petru Groza 102

„Replica" lui Zăroni 102

Ministrului Zăroni.....102

Dedicații făcute lui Păstorel pe tema „IN VINO VERITAS" și... alte teme. 104

Scrisoare deschisă D-lui Al. O. Teodoreanu 104

De amiciția 104

Lui Al. O. Teodoreanu 105

Balada apelor minerale 105

Lui Păstorel.....106

La „Trei sarmale".....106

Mircea Pavelescu.....107

Amintire.....107

miroase-a... Păstorel.....108

Epitaf.....108

Epitaf.....108

Epitaf.....109

Florin Iordăchescu 109
Ion Calboreanu 109
Virgiliu Slăvescu, 1941 109
George Lesnea, 1941 110
Mihu Dragomir, 1942 110
Ioan Pena, 1942 110
Ion Manu, 1943 110
Mircea Ionescu Quintus 111
Oenologie actuală 111
Crama 111
Cu Păstorel 112
Glume... cu Ana Pauker 112
FABULE 113
Criterii 114
Democrație 114
Filantropie 114
Momița republicană 115
Fabulă 115
MISCELLANEA 117
Momente pe scenă 118
Veronicăi Porumbacu 118
Călăreața 119

Voinicii....119

Boi-miniștri... 119

Contestație fiscală....120

Unei cititoare....120

Epigramă pentru Marx, Engels, Lenin - Stalin - Ana Pauker....120

Pe fauna cuvântătoare 121

Propagandistul 121

Radioului (unde era invitat să intre *prin spate*, prin Temișana) 121

Curtezanului de pe linia tramvaiului 5....121

Secretul scrierii epigramelor bune....122

Prudență 122

Ca un seigneur 122

În apărarea unui magistrat căruia i s-a ridicat mandatul 122

Sculptorii noștri 123

Lui Oscar Han 123

Lui Minulescu....123

Lui Nicolae Olexiuc 123

Lui A.C. Cuza....124

Lui Iuliu Maniu 124

Lui Soare Z. Soare 125
Lui Pascal Rădulescu 125
Lui Emanoil Bucuța (I) 125
Lui Emanoil Bucuța (II) 126
Lui Marcel Breslașu 126
Lui Aurel Baranga 126
Contra... prostiei 127
Odă lui G. Călinescu la împlinirea celor 60 de ani de viață 127
Lămurire 128
Capul de rățoi 129
Timpul, Vremea? 129
La venirea rușilor, în 1945 129
Rusul și tunul 129
Epigrame cu Sadoveanu 130
Sadoveanu zgârcit 130
Venea omoară 130
Lumina vine de la Răsărit 130
Mitrea Cocor 131
Gazetei Literare 131
Definiție 131

Prințului Știrbey 132
Despre femeie 132
Ce e femeia? 132
[Femeia care minte...] 132
[Droguri...] 132
Primăvara (I) 133
Primăvara 133
Lucreziei Karnabat, autoarea cărții „Sexul de peste drum”: 135
* * * 135
PROZĂ 137
Spovedania Iancului 138
Inelul Marghioliței 144
Capitolul I În care nu se spune mai nimic 144
Capitolul II În care se spune ceva 145
Capitolul III În care se spune tot 148
FIȘĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ I 168
FIȘĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ II 171